

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ε. ΜΕΣΣΟΛΩΡΑ

Δ. Φ. ΥΦΗΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ε'.—ΤΟΜΟΣ Ε'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Κάτωθεν τοῦ Ἀγμαρξέλου

1892

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΨΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ

Ήμισυ ετησίως δρ. 10. Ήμισυ ετησίως φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος ἑταίρον.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β' Γ' ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

δραχμαὶ 10 ἐν τῷ ἑσπερικῷ καὶ φράγια χρυσά 10
ἐν τῷ ἑξωτερικῷ.

Συνδρομητὰ ἔγγραφοῦνται ἐν τῷ γραφεῖν τοῦ περιοδικοῦ, κεκλιμένον ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν ἁγίων Θεοδώρων, ἰδὲ Μιλτιάδου ἀριθ. 27, καὶ ἐν ταῖς βιβλιοπωλείαις Ἰνδία Καυσακτινίδου καὶ Γ. Κασδῶνη.

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον Ἀναπλάσεως Ἀθῆναις.
Collège "Anaplasis" Athènes.

Πᾶσα διαρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸ περιοδικὸν πέμπεται ἢ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀναπλάσεως Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανὸν, ἢ πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ.

Τὰ πεμπόμενα χειρόγραφα δημοσιεύονται καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. Πᾶν ἄρθρον μὴ φέρων ὑπογραφήν προέρχεται ἐκ τῆς Διευθύνσεως.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Ι. Ε. ΜΕΣΣΟΛΩΦΑΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1892.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Περὶ τῆς γυναικὸς καὶ ἰδέε τῆς Ἑλληνίδος ὡς μητρὸς καὶ οἰκοδεσποίνης, ὑπὸ Βλ. Σχορδέλη — Ἐκ παιδευτικῆ ἀποστολῆ τοῦ Οὐλουμηνίου Πατριαρχείου, ὑπὸ Μιχ. Γ. Γαλανοῦ. — Πρὸς τὴν Παναγίαν, ποιήμα ὑπὸ Ἀχ. Παράσχου. — Ὁ ἐν Χριστῷ θάνατος, ὑπὸ Χρ. Κ. Μανωῆ, διδάκτορος τῆς Ἰατρικῆς. — Ἡ ἀνεκὸς Σόφου ἰδὲ βάζουσα ἐμπόροις λόγοις, ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρῶτον Κεραλληνίας Σπυριδωνοῦ. — Ἡ ἐπίτειος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Ἔργα Βεάλλα. — Βιβλία κτλ. Ἀλληλογραφία.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ ΩΣ ΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΗΣ

Τί φιλοστοργότερον, ἐπιτιμωτάτη δμῆγυρις, τί προσφιλέστερον καὶ ἱερώτερον τῆς μητρὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ;

Ἴδτε τὴν μητέρα ἐκείνην μὲ πόσην στοργήν, μὲ ποίαν εὐδαιμονίαν κρατεῖ τρυφερῶς εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ τέκνον τῆς καὶ προσμειδεῖ πρὸς αὐτό!

Κυττάξτε τὴν ἄλλην ἐκείνην. Εἶναι περὶ σμένον τὸ μεσονύκτιον ἄλλ' αὐτὴ ἀκαταπύνητος, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου γογγυσμοῦ, ἀργυρικεῖ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀσθενοῦντος τέκνου τῆς!

(1) Σ. Δ. Ἡ καλλίστη αὐτῆ παιδαγωγικῆ μελέτη ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ κ. Βλασίου Σχορδέλη ἐν τῇ ἑξαετηρίᾳ τῶν Φίλων τοῦ Ἰαοῦ τῆ 19 Μαρτίου ε. σ., παρόντος πολλῶν καὶ ἐκλεκτῶν ἀκούων τῶν ἀμεφοτέρων τῶν φιλῶν. Συναστᾶμεν θερμῶς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἀναγνώστους τῆς Ἀναπλάσεως.

Ἄλλη μήτηρ, ὅχι ὀλιγότερον φιλόστοργος, ἀγκυρατεῖ πρὸς στείγην κατὰ τοῦ ἀτακτοῦντος ἢ ἐνοχλοῦντος αὐτὴν τέκνον τῆς τὸ ἐπιπλήττει, τὸ δέρει. Καὶ ὅμως τὸ παιδίον ἀκολουθεῖ τὴν μητέρα του, κρατεῖ αὐτὴν δυνατὰ ἀπὸ τὸ φόβου τῆς, τὴν λατρεύει.

Ἄνηρ τέλειος, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, πλήττεται ὑπὸ συμφορᾶς, πάσχει, ὑποφέρει. Αὐτὸς ἔχει σύζυγον, τέκνα, συγγενεῖς, φίλους. Ἄλλ' ἀκούσατέ τον! Ἐν τῷ πόσῳ του ἐκ τοῦ βᾶθους τοῦ στήθους του βαθεῖς ἐξέρχεται στεναγμοὺς ἀχ, μονοῦλά μου!

Αὐτὸς ὁ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν κύπτων πρᾶσβυτης, ὁ στερηθεὶς τὴν μητέρα του νεαρῶτάτην πρὸ δεκαετηρίδων, τὴν μάναν του καὶ αὐτὸς φωνάζει ἐν πάσῃ θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ.

Οὐδὲν προσφιλέστερον, οὐδὲν φιλοστοργότερον, οὐδὲν ἱερώτερον τῆς μητρὸς.

Καὶ ὅταν λέγωμεν καὶ β,τι ἐν λέγωμεν περὶ τῆς μητρὸς, ἐννοοῦμεν αὐτὴ λεγόμενον περὶ τῆς γυναικὸς διότι ἡ γυνὴ ἐπλάσθη, διὰ τὴν εἶναι μήτηρ. Ἡ γυνὴ δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἑνδρα τὴν μητέρα οὐδεὶς δύναται ν' ἀναπληρώσῃ. Τὸ κενόν, τὸ ὅποιον ἀφίπει ἢ μήτηρ ἀκλείπουσα, δὲν ἀναπληροῦται ὑπὸ οὐδενός.

Διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ ὑπὸ ταύτην κυρίως τὴν ἐποψίαν ποιεῖ νὰ ἐξετάζηται καὶ νὰ μελετᾶται. Ἡ γυνὴ δὲν εἶναι παρὰ τὸν τῆς πολιτείας ὡς οἱ ἄλλοι παράγοντες δὲν εἶναι ὄργανο πρόσωπον, ὡς τὰ κοινὰ ὄργανα πρόσωπα, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέχρι τοῦ κατωτάτου δὲν εἶναι ἔργα-

μα μεγαλοφυΐας δόξης' δὲν εἶναι δημιουργός ἐφημέρων συστημάτων. Ἡ γυνὴ δὲν ἐκπληττεῖται ὑπὸ χειροκροτημάτων θαυμάτων καὶ ἁδῶν· δὲν ἐπαιτεῖ τιμὰς καὶ ἀξιώματα· δὲν θηρεύει κέρδη.

Ἡ γυνὴ πιστεύει, ἀγαπᾷ καὶ ἐλεεῖ. "Ὅταν καὶ οἱ μᾶλλον ἐπιστήθιοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐθαύμαζον μὲν, ἀλλ' ἄδυσπείστου ἐπι, ὑπῆρχον ἤδη γυναῖκες ἀδιστακτικῶς πιστεύουσιν εἰς αὐτόν. «Κύριε, ἐὰν ἦσο ἐδώ, δὲν θ' ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μας» ἔλεγον μετ' ἀδιστακτικῆς πίστεως αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου.

Τοιαύτη ἡ γυνὴ! Ἐπειτα ἔρχεται ὁ ἀνὴρ καὶ μετ' ἐν χαρακτηρίζουσιν αὐτὸν ἰταμότητα χαρακτηρίζει τὴν γυναῖκα ὡς ἀρέσκει εἰς αὐτόν, καὶ προορίζει τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις αὐτῆς καὶ τὴν δρᾶσιν ὡς αὐτῷ δοκεῖ. Γίνεται ἀληθῆς Προκοφύστης. Καὶ δικαιολογεῖ δὲ τὴν αὐθαιρεσίαν του, φέρων ὡς ἐπιχειρήματα τοὺς χρόνους καὶ τὰς περιστάσεις καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, ὡς νὰ εἶναι δυνατὸν πάντα ταῦτα νὰ μεταβάλλωσι τὴν φύσιν τῶν ὄντων.

Ὁ προορισμὸς καὶ ἡ δρᾶσις τῆς γυναίκος ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ὁ αὐτός. Ἐπομένως ἡ περὶ τῆς γυναικὸς μελέτη δὲν δύναται ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ προορισμοῦ τῆς, ἀλλ' εἰς τὴν τελειότεραν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὄντως προορισμοῦ αὐτῆς.

Ἡ γυνὴ δὲν εἶναι τὸ παραπλήρωμα τοῦ ἀνδρός· εἶναι τὸ ἕτερον ἀναπόσπαστον ἀλλ' ἔχον ἴδιον προορισμὸν ἡμῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Προορισμὸς δὲ τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ τῶν τέκνων ἀνατροφὴ, ἡ τοῦ οἴκου διοίκησις, καὶ ἡ στήριξις τῆς οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας. Ἡ γυνὴ εἶναι βασίλισσα, ἐπικράτειαν ἔχουσα τῶν οἴκων, δύναμιν τὴν ἀγάπην καὶ ὄπλα αὐτῆν τὴν ἀδυναμίαν τῆς.

Τὶ δὲ φιλοδοξοῦσιν ὑπὲρ τῆς γυναικὸς οἱ δῆθεν θιασῶται τῆς χειροφρεσέσεως αὐτῶν; Εἰς τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν ὑπουργῶν, τῶν βουλευτῶν, τῶν δημάρχων, τῶν στρατηγῶν, τῶν ἐμπόρων, τῶν δικηγόρων, τῶν ἀρχιτεκτόνων, τῶν μηχανικῶν νὰ προσθέσωσι καὶ ὀνόματα θηλυκοῦ γένους!

Ἄλλ' ἐν ὅσῳ ἡ ἀνθρωπότης θὰ εἴῃ ἐν κοινωνικῷ βίῳ, μονὰς καὶ στοιχεῖον τῆς κοινωνίας θὰ εἶναι ὁ οἶκος· τοῦ δὲ οἴκου θεμέλιον, στήριγμα, φύλαξ εἶναι ἡ γυνὴ.

Ὅταν ἡ γυνὴ ἐξέλθῃ ἔξω τοῦ οἴκου, ὁ οἶκος θὰ καταρρεύσῃ, θὰ διαλυθῆ, ὡς διαλύεται τὸ κογγύλιον, ὅταν ἐγκαταλίπῃ αὐτὸ τὸ ἰσοκοῦν ζωῶν. Ὅταν δὲ καταστραφῆ ὁ οἶκος, κοινωνία ἀνθρωπίνη δὲν θὰ ὑπάρχῃ· θὰ ὑπάρχωσι τὸ κολῶ ἔτομα ζῶντα ἐν ἀγέλας.

Ἐὰν ζητῶμεν ἐν τῇ μακρᾷ σειρᾷ τοῦ διαγραφέντος χρόνου ἀναρίθμητους γυναῖκας διαπραξάσας εἰς πράξεις καὶ ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα

μυριάδες ἀνδρῶν διέπρῳσαν, ἀδικοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ καὶ ὑβρίζομεν τὴν γυναῖκα διότι ἐξ ἔργου σμοῦ ἐκείνας τὰς γυναῖκας δεκνόμενοι βίαι θανατόμαζομεν, ὅσαι διεκρίθησαν δι' ἔργα ἀνδρῶν, νομίζοντες ὅτι μόνον τὰ τῶν ἀνδρῶν ἔργα εἶναι θαυμασμοῦ καὶ ἀθανασίας ἄξια. Τὰς δὲ μυριάδας τῶν ἀληθῶν μητέρων, τῶν καλῶν συζύγων καὶ οἰκοδεσποινῶν οὐδὲ μνείας τινος ἔξιοῦμεν.

Τῆς γυναικὸς ἡ ἀρετὴ δὲν ἐκτίθεται ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς ἐκτίμησιν ὡς τὰ πρὸς πόλιν ἐκτιθέμενα ἀντικείμενα.

Ἡ ἐπιστήμη τῆς ἐργασίας διδάσκει ὅτι αὐτὴ εὐδοκίμει μάλιστα, ὅταν κατανέμηται. Διὰ τῆς κατανομῆς τῆς ἐργασίας ἐν μιᾷ στιγμῇ παραγονται φέρ' εἰπεῖν χιλιάδες βελονῶν. Εἰς δὲ μόνος τεχνίτης οὐδ' ἐν διαστήματι μίᾳς ἡμέρας δύναται νὰ κατασκευάσῃ μίαν μόνον καλὴν βελονήν.

Ἄλλ' ἡ φύσις δὲν ἐνεργεῖ τυφλῶς, εἶναι προνοητικώτατη ἐν πᾶσι τοῖς δημιουργήμασιν αὐτῆς. Αὐτὴ δὲ καὶ τὴν πολυμερῆ ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ κατένειμεν εἰς τὰ δύο γένη, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ ἐπροίκισεν ἐκάτερον διὰ τῶν καταλλήλων προσότων, σωματικῶν καὶ πνευματικῶν. Καὶ παραγγέλλει πρὸς τε τὸν ἄνδρα καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα: «Ἐργάζεσθε! ἐκάτερος ὑμῶν ἔχει εὐρύτατον στάδιον πρὸ αὐτοῦ. Ἐργάζεσθε! ἐκάτερος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ σφαίρᾳ τὴν οἰκίαν ἐργασίαν, ἥτις εἰς ἐνὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἄγει σκοπὸν, τὴν τελειότητα καὶ τὴν ἐν αὐτῇ εὐδαιμονίαν τοῦ οἴκου καὶ τῆς κοινωνίας.»

Τὴς δὲ εἶναι τόσον μαρῶς, ὥστε νὰ λέγῃ, ὅτι ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ ἐργάζεται; Ἄλλῃ, διότι πρέπει νὰ ἐργάζεται, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐργηται κατόπιν τοῦ ἀνδρός καὶ ν' ἀνακᾷ, ἀντὶ νὰ προάγῃ, τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ; Τὶ δὲ θὰ κερδήσῃ ἡ ἀνθρωπότης, ἐὰν ὁ μὲν ἀνὴρ κερτῆ ἠλακᾷτην, ἡ δὲ γυνὴ ὀδηγῆ κάρρον κατάφωτον ὀγκολέθων; καὶ ἐὰν ὁ μὲν ἀνὴρ οἰκουσῆ κινῶν τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, ἡ δὲ γυνὴ ἐξέχῃται ἑσθροῦ βαιθέος, ἵνα μεταβαίῃ εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα;

Ἄλλ' ἐν τῇ Εὐρώπῃ γίνονται ταῦτα;

Ναὶ· ἐμπορεῖ νὰ γίνωνται. Ἀέγουσι μάλιστα ὅτι τοιαῦτα ἐγίνοντο πρὸ τρισχιλίων ἐτῶν καὶ ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ εἶναι τις κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπόγονος πειθῆων, διὰ ν' ἀποδέχῃται καὶ κατὰ μίμησιν νὰ πράττῃ πᾶν ὅ,τι βλέπει ἢ ἀκούει, ὑπὸ ἄλλων γενόμενον. Καὶ νομίζετε ὅτι ἐν Εὐρώπῃ ὀλίγοι ὑπάρχουσιν οἱ κατακρίνοντες τὰ οὕτω γενόμενα, ἢ ὀλίγοι εἶνε οἱ ὅς συμφορᾶν αὐτὰ θεωροῦντες ὡς δεινῆς ἀνάγκης ἐπιβαλλομένην;

Ἡ γυνὴ σήμερον παρὰ τοῖς πεπολιτισμένους

λαοὺς καὶ ὑπὸ τῶν νόμων καὶ ὑπὸ τῆς θρησκείας κατέχει τοιαύτην θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὥστε δύναται ἄνευ κωλύματος νὰ ἐκπληροῦ τὸν προορισμὸν τῆς συντελοῦσα αὐτῇ περισσότερον καὶ τοῦ ἀνδρός εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ οἴκου καὶ εἰς τὴν πρόδοτον τῆς κοινωνίας διὰ τῆς ἰσχυρᾶς ἀθῆσεως τὴν ὁποῖαν δίδει ἡ ὀρθὴ τῶν παιδῶν ἀγαγῆ, ἥτις εἶνε κυρίως ἔργον τῆς γυναικὸς. Τὸ δικαίωμα δὲ τῆς ψήφου, ἡ εἰσοδος εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὰ δικαστήρια, ἡ περιβολὴ τῆς στρατιωτικῆς στολῆς καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶνε περιέργεια, ἥτις δύναται νὰ παραγάγῃ καὶ διὰ τὴν γυναῖκα καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποτελέσματα χειρότερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐπ' ἤρκευεν ἡ δοκιμὴ τοῦ ξύλου τῆς γνώσεως.

Ἡ γυνὴ πρέπει ν' ἀνατρέφῃται σύμφωνα μετ' τὸν προορισμὸν τῆς, δηλ. κατ' ἐξοχὴν ὡς μέλλουσα μήτηρ καὶ οἰκοδέσποινα. Πιστεύομεν δὲ εἶναι ἐν τῇ πολιτείᾳ αἱ γυναῖκες εἰχον τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, αὐτὸ τοῦτο καὶ αὐτὰ ἤθελον νομοθετῆσαι ἀναθέτουσαι εἰς τοὺς ἄνδρας τὰ δυσχερῆ ἔργα τοῦ πολέμου, τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, τῆς ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας· οὐδέποτε δὲ τὸ ἐναυτοῦν διότι τὸ ἐναυτοῦν ἀντιστρατεύεται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν. Ἄλλὰ τίς ἄρα γὰρ ἡ σύμφωνος πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν τῆς γυναικὸς ἀνατροφή αὐτῆς; Τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερον.

Τὰ ἄκρα, ἐν καὶ εἶναι ἄκρα, καὶ ὅμως συχρότατα συναντῶνται, εὐθὺς ὡς ὑπεσέληθ ἔλαστικώτης τις, συναντῶνται, ἐν ὅχι εἰς ἄλλα, τοῦλάχιστον εἰς τὸ ἔτοπον. Τὸ μέσον ὅμως εἶναι πάντοτε μέσον, ἐξ ἴσου ἀπέχον ἀπὸ τῶν δύο ἀντιθέτων ἄκρων. Διὰ τοῦτο ἐν παντὶ πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰ ἄκρα, ν' ἀκολουθῶμεν δὲ τὴν μέσην ὁδόν, τὴν ἀσφαλῆ.

Τὸ ἀντίθετον λοιπὸν ἄκρον εἶναι ὁ περιορισμὸς τῆς γυναικὸς, ἡ στασιμότης, ἡ ἀμάθεια ἢ ἀργία. Ἡ γυνὴ δὲν πρέπει μὲν νὰ ἐκτραπῆ εἰς ἀλλότρια τῆς φύσεως αὐτῆς ἔργα· ἀλλ' ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ καταδικάζηται εἰς κτηνώδη κατάστασιν. Διὰ ν' ἀναποκριθῆ εἰς τὸν προορισμὸν τῆς, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπιτυχῶς τὸ ἀνατεθειμένον εἰς αὐτὴν μέρος τῆς τοῦ οἴκου λειτουργίας, εἶνε ἀνάγκη νὰ προπαρασκευασθῆ εἰς τοῦτο, νὰ παιδευθῆ, νὰ φωτισθῆ. Ὅσον τελειότερα μῆτρες καὶ οἰκοδέσποινα προπαρασκευάζονται ἐν τινὶ κοινωνίᾳ, τόσον ἀσφαλδέτερα θεμέλια καταβάλλονται οἰκιακῆς εὐμερείας, κοινωνικῆς εὐεξίας καὶ ἐθνικῆς εὐφροσύνης.

Ἐὰν ἐν Ἀσίᾳ οὐδέποτε ὀπίσθευεν ὕγιης καὶ ἀρίστη κοινωνία, ἀληθῆς πολιτεία, τοῦτου κυρία αἰτία εἶναι τὸ ὅτι ἡ γυνὴ ἐκεῖ οὐδέποτε ἀνυψώθη εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ περιορίην, οὐδέποτε ἀνεγνωρίσθη ἡ μεγάλη καὶ ἐσθρῆ

τικὴ αὐτῆς δύναμις ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ· ἀλλὰ κατεπατήθησαν τὰ δίκαια αὐτῆς καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἀπλὴ θεραπεία τοῦ ἀνδρός. Ὡς τοιαύτη δὲ φυσικώτατον ἦτο νὰ γεννῆ δούλους ἢ νὰ μεγαλῶνῃ δεσπότης, ὅχι ὅμως ἄνδρας ἐλευθέρους καὶ πολλὰς φιλοπάτριδος.

Ἡ δὲ γενομένη εἰς τὴν γυναῖκα ἀδικία αὐτῆς, ἡ παραγνώρισις τῆς ἀξίας αὐτῆς καὶ ἡ περιφρόνησις τιμωρεῖται διὰ τῆς σκληροτάτης τιμωρίας, διὰ τῆς δουλείας. Ἡ Ἀσία δὴ ἀγνοεῖ τὴν θεῶν Ἐλευθερίαν διότι ἀσεβεῖ πρὸς τὴν μητέρα. Βεβαίως. Ὅταν ἡ μήτηρ ὡς κόρη καὶ σύζυγος εἶναι δούλη, πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀνατρέψῃ τέκνα ἐλεύθερα; Ὅταν ἡ μήτηρ διατελῆ ἐν βεβηλωτῇ ἀκοίᾳ ἀμαθείας, δευσιδαιμονίας, προλήψεων, πῶς δύναται νὰ περιουργῇ διὰ τοῦ φωτός τῆς γνώσεως, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀληθείας τὰ τέκνα τῆς; Ὅταν ἡ μήτηρ ἀγνοῇ τὴν ἀρετὴν—διότι ὑπὸ τὴν δουλείαν οὐτε φύεται οὐτε θάλλει ἀρετὴ—πῶς θὰ ἐμφυσῆ τὴν ἀρετὴν εἰς τὰ τέκνα τῆς;

Μία τῶν αἰτιῶν, ὅχι βεβαίως ἡ ἐλαχίστη, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ χριστιανισμὸς ὀφείλει τὴν ἀκαταγώνιστον δύναμίν του, τὴν μικρόφρον πορείαν του, τὴν παγκόσμιον διάδοσίν του, εἶνε ἡ ὑπ' αὐτοῦ κηρυχθεῖσα ἀληθῆς χειροφρεσέσις τῆς γυναικὸς, ἡ ἀνύψωσις αὐτῆς μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Ἰησοῦ. Ἄν ὁ Θεὸς ἐνηνθρόωπησεν ὡς ἀνὴρ, ἡ ἐνανθρώπησις του ὅμως ἐγένετο διὰ τῆς γυναικὸς. Ἐν δὲ τῇ νέᾳ πίστει κοῦκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ.»

Ἄλλ' ὡς ὁ ἀνὴρ, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τῆς, πρέπει νὰ παιδευθῆ καταλλήλως.

Καλῶς ὅμως πρέπει νὰ κατανοηθῆ ὅτι ἐκπαίδευσίς δὲν εἶναι ἡ ἀπόκτησις γνώσεων. Αἱ γνώσεις εἶναι βεβαίως πολύτιμον χρῆμα, εἶναι οὐσιασδέστατον στοιχεῖον τῆς ἠθικῆς μορφώσεως· ἀλλ' ὅχι τὸ μόνον. Συχνότατα ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κερτημένοι γνώσεις καὶ γνώσεις μάλιστα πολλὰς· ἀλλ' αἱ γνώσεις δὲν κωλύουσιν νὰ καταστήσασιν ἐκείνου, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν κεφαλὴν εἰσῆλθον, ὅπως χρηστότερον, οὕτε δικαιοτέρου, οὕτε ἡμερώτερον, ἐν γένει δὲν κατέστησαν αὐτὸν ἄνθρωπον ἀγαθόν, δὲν ἐνεχάρησαν εἰς τὴν ψυχὴν του ἠθικὸν χαρακτῆρα.

Ἡ παιδεία, ἥτις δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του καὶ ἄξιον τῆς λογικῆς του φύσεως, πρέπει κατ' ἐξοχὴν νὰ εἶναι ἀνθρώπινη, εἶναι ἀνθρώπινη καὶ ἀνθρώπινη τὸ ἦθος.

Τοιαύτην δὲ διεύθυνσιν εἰς τὴν παιδείαν δύναται νὰ δώσασιν ὕγιως μεμορφωμένοι μῆτρες καὶ ὀρθῶς παιδευθέντες διδάσκαλοι. Διὰ τοῦτο καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας

υπέροχτον συμφέρον είναι ή άρτία μόρφωσις μητέρων και διδασκάλων άμφοτέρων τών φύλων. Ο λαός έχει πρωτίστως ανάγκη διδασκάλων ανθρωπισμού, δημιουργών ήθους και χαρακτήρος.

Όταν δέ συνδυασθώσι γνώσεις κατάλληλοι με διδασκαλίαν παιδαγωγικήν, τότε μόνου ή παιδεύσει παράγει καρπούς εύχρησιμότητας και παραδίδει εις την κοινωνίαν πολιτίαν και πολιτίους πεφωτισμένους μεν τόν νουν, έναρτέους δέ την καρδίαν και κοινωφελείς τās πράξεις.

Ός προς τās γνώσεις μόνως οι άρχαιοι ήμών πρόγονοι, οίτινες εις βραχείας φράσεις διετύπωσαν μεγάλας και σοφωτάτας άληθείας, έλεγαν: «Ο χρήσιμ' ούχ ό πόλλ' ειδώς σοφός.» Τό γνωμικόν τούτο είναι ή σύνοψις τής σοκρατικής φιλοσοφίας, ήτοι τής πρακτικής σοφίας. Κυρίως δέ πρέπει να χρησιμοποιή ως γνώμων διά την γυναικείαν παιδείαν.

Ημείς λέγοντες τούτο δέν συντασσόμεθα με' εκείνους, οίτινες υποτιμώντες την αξίαν και την θέσιν τής γυναικός, φωνάζουσι «Δέν χρειάζεται πολλά γράμματα εις την γυναίκα.» Ημείς λέγομεν ότι πολλά ή όλίγα πρέπει πρό πάντων να είναι χ ρ ή σ ι μ α, να συντελούν εις την εκπλήρωσιν του προορισμού τής γυναικός ως μητρός και οικοδεσποίνης, και ιδίως να μη χαλούν την κεφαλήν αυτής μηδέ να διαστρέψωσι την καρδίαν.

Ούδεις βεβαίως έχέφρων θα επικροτήσει τούς γονείς εκείνους, οίτινες εν ούδενι λόγω τιθέμενοι την θρησκευτικήν και έθνικήν παιδείαν τών τέκνων των αποδίδουσι θαυματουργόν τινα δύναμιν εις την εκμάθησιν ξένων γλωσσών και υπό του ήλιγγου τούτου κατεχόμενοι εισάγουσι τά τέκνα των εις σχολεία ξένα την τε έθνότητα και την θρησκείαν, και σχολεία μάλιστα υπό φανατικών κληρικών διευθυνόμενα, υπό προπαγανδών δέ συντηρούμενα και υποστηριζόμενα.

Δέν πολεμούμεν την γλωσσομάθειαν, έστω και διά τās νεάνιδας· άλλ' ούτε οι Άγγλοι εισάγουσι τās θυγατέρας των προάφως μάλιστα εις καθολικά σχολεία προς εκμάθησιν τής γαλικής ή Ισπανικής γλώσσης, ούτε οι Γάλλοι εισάγουσιν αυτές εις σχολεία υπό προτεσταντικών διευθυνόμενα. Μόνον λαοί μηδεμίαν υπεργηφείαν αισθανόμενοι διά τόν έθνισμόν των, επιδεικτικώς παραδίδουσι τά τέκνα των εισή και ως ένχεν εις πάν σχολείον. Ημείς όμως οι Έλληνες δέν έπρεπε να μιμώμεθα και ν' ακολουθώμεν τούς έλαστικούς κατοίκους πόλεων, οίως ή Βηρυττός και τό Χαλέπι, τό Κάιρον και τό Άσσουάν, τό Βατούμ και ή Τίφλις. Ημείς πρέπει να έχωμεν έρωτισμόν και έθνικήν υπεργηφείαν άνωτέρων τών Άρμενίων και Σύρων και Φελλάχων.

Αυστηρώς όμως τό κακόν ενισχυόμενοι υπό τής επιδράσεως κακών παραδειγμάτων έκτείνονται δσημέραι μεταδιδόμενοι εκ τών πόλεων εις κομποπόλεις και χωρία, πρόγμα, τό όποιον και ταυτά και γελοϊόν. Άγνοούσι δέ οι άπλοκοί γονείς ότι οι ίδιοι παρασκευάζουσι την δυστυχίαν τών τέκνων των και θυσιάζουσι την ήσυχίαν και γαλήνην τής οικογενείας των, φέρουτες την σύγχυσιν εις τά άπλοικά ήμών ήθη και αντίεσφόροντες άσκούς πλήρεις κοικίλης και κοδαιμονίας. Δέν ήρκει ότι τό κακόν τοιολυμαίνεται πολλάς όμογενείς κοινότητας εν Τουρκία, ήδη εύρίσκει δυστυχώς και εν Ελλάδι έδαφος, όπερ μαρτυρεί την χαλάρωσιν τής έθνικής ιδέας.

Η γυνή έτάχθη κυρίως ή φύλαξ τών έθνικών παραδόσεων και του έθνικού βίου εν τη οικογενεία, ήτοι εν τή έσωτάτῳ φρουρίῳ τής έθνικής παρεμβολής. Άλλ' όταν ή γυνή εκफलισθῆ, εκ νεαρῳς ήλικίας εισπνεύσασα δι' όλων τών πνευματικών πόρων τής ψυχής ξενικών και όθνεϊον πνεύμα, ποθ θα εύρη πλέον κρηπίδωμα ό οικογενειακός έθνικός χαρακτήρ; Πρέπει τις ν' άγνοή έντελῳς την δύναμιν τών κατά την μικράν ήλικίαν έντυπώσεων, διά να είναι τόσον άδιάφορος προς πρόγματα μεγίστην έχοντα σπουδαιότητα εις τό μέλλον και τās τύχας παντός λαού.

Πῶσα μεν ή παιδείαις, μάλιστα όμως ή τῳ γυναικείῳ φύλλῳ πρέπει να έχη βλας έθνικόν και θρησκευτικόν χαρακτήρα. Αυστηρώς δέ παρ' ήμῶν ή παιδείαις δσημέραι τείνει εις τό ν' άπολέσῃ τόν ούσιωδέστατον τούτον χαρακτηρισμόν, λαμβάνουσα ψευδή τινα χαρακτηρισμόν κομποπολιτικόν.

Έθνη μεγάλα και κραταιά, εις δεκάδας εκατομμυρίων αριθμούντα τόν πληθυσμόν των, κατέχοντα δέ τās κορυφῳς τῳ πολιτισμοῦ, ζηλοτύπως και σχεδόν φανατικῳς άγωνίζονται να ενισχύσωσι και συγκεντρώσωσιν εις τόν οίκον και εις την καινωσίαν την έθνικήν ιδέαν κραταιάν και ήμικτον. «Οτι δέ τό πνεύμα τής έθνικής ιδέας είναι τό δεσπόζον παρῳ τοίς κραταιοτάτοις τῳ δυτικῳν λαῳν, τοίς Άγγλοις, τοίς Γάλλοις, τοίς Γερμανοίς, καταφάνεται εκ τής συντάξεως τῳν διδασκτικῳν βιβλίων, εν οίς άποκλειστικῳν έθνικῳν πνεύμα δι' όλων τῳν σελίδων.

Ημείς δέ κακοζήλωσ φιλοτιμούμεθα να θυμώζωμεν μεν πῶν βτι ξένου και όθνεϊον, να περιφρονῳμεν δέ πῶν βτι πάτριον και πατριωτάτον. Δέν φθάνου βτι δέν θαυμάζωμεν ή άρχαίον μεγαλείον τῳν προγόνων και τά λαίλειψανα, εν οίς τοῦτο διαλάμπει, και δέν τι θαυμάζωμεν, διότι τά άγνοῳμεν ένεκα πῶν λῆς άμαθείας. Δέν άρκει τούτο· άλλῳ και αῦ

τό τό ήμισον παρελθόν, τό εύγενές ήμῳν παρελθόν, περιφρονῳμεν οίονει σκοπίμως, διά να μη φαίνηται ή μικροψυχία και τό ταπεινόν τῳ φρονήματῳ ήμῳν.

Είς τά διαυγή λοιπόν νάματα καθαράς έθνικής παιδείσεως πρέπει να βαπτίζωμεν και ήμείς ίδια τās θυγατέρας ήμῳν, να αῦται μη τέρες γινόμεναι μετά τῳ μητρικῳ γάλακτος μεταδίδωσιν εις τά τέκνα των τό έθνικόν πνεύμα, την άγάπην προς την πατρίδα, την εύστάθειαν προς την πίστιν τῳν πατέρων μας και την έξαρσιν τής ψυχῆς προς τά μεγάλα έργα.

Άλλῳ τί έλληνικόν να περιμένη τις παρ' επιδόξων έλληνηδων μητέρων, αῦτινες ψαλλῳσιν μεν βλας τās κυρίως κατά δυτικόμνημον πνεύμα, άγνοῳσι δέ παντελῳς τῳν ήμετέρων Βυζαντινῳν τούς άγῳνας κατά τῳν ήρωῳν, Αρῳβων, Βουλγῳρων. Αποστηθίζουσι μεν τās εις τά παράλια τής Αφρικής και τής Ασίας γαλλικῳς και άγγλικῳς άποικίας, άγνοῳσι δέ παντελῳς την «Ηπειρον και Μακεδονίαν, την μικράν Ασίαν και την Θράκην; διδάσκονται μεν litterature française, άγνοῳσι δέ έντελῳς την Έλ. γραμματολογίαν και γελῳσιν ή μορφάζουσιν ακούουσαι την Έλληνικήν Ιστορίαν; Χορεύουσι μεν βλας τούς εύρωπαϊκούς χορούς, τούς δέ έλληνικούς φεδνται ως να είναι άφροικανικοί;

Η εύκολία αῦτη ή έσχάτως παρ' ήμῶν εις δύσασα, μεθ' ής άποξενούμεθα μεν τās έθνικῳς ήμῳν παραδόσεις και τά πάτρια ήθη και έθιμα, ήσμενοι δέ προσοικειούμεθα τά ξένα και όθνεϊα, είναι χείριστον σημεϊόν έθνικής καταπτώσεως.

Αι ταπεινά τῳν νήσων τῳ Αιγαίου τροφῳ έχουσι την δόξαν βτι έξελληνισαν και έξελληνίζουσιν έτι χιλιάδας Άρμενίων, Εθρωπίων και άλλων μεταδίδουσαι την Έλλ. γλώσσαν μετά τῳ γάλακτος αῦτῳν εις τούς τροφίμους των. Παρ' ήμῶν δέ τῳρα προσκαλοῦνται γυναίκα άγνώστου προελεύσεως όχι μόνον εις οίκους τής πρωτευούσης άλλῳ και επαρχιακῳν πόλεων και κομποπόλεων ως παιδαγωγοί και οικοδιδάσκαλοι. Άλλῳ τό παραδίδειν τά τέκνα εις άλλοφύλους προς άνοτροφήν είναι πολύ επικινδυνώτερον διά την ήθικήν και έθνικήν μόρφωσιν παρ' όσον διά την φυσικήν ζώην τό τρέφειν τό βρέφος διά ξενικῳ γάλακτος. Έάν δέν είμεθα πλεον ήκανοί να έξελληνίζωμεν τούς άλλογλώσσους συνοίκους Έλληνικῳν χωρῳν, ής μη έξασθενίζωμεν τούλάχιστον επί πλέον την ήμετέραν φυλήν δι' άνατροφῆς ξενικῆς.

Αι ήμετέραι μικραί έλληνίδες παιδευόμεναι πρέπει πρώτιστα πάντων να έμπνεῳνται άκρατον τό έθνικόν φρόνημα. Η έθνότης ήμῳν καταπολεμείται πολλαχῳς και υπό πολλῳν. Χρειάζεται φιλοπατρία, φανατισμός έθνικός

άλλῳ πεφωτισμένος, διά να άντεπεξέλθωμεν κατά τῳν πολεμίαν και ν' άπελπίσωμεν αῦτούς.

Έάν όμως ήμείς εν Ηπειρῳ μεν και Κερκύρα προσμειδώμεν προς τούς Ιταλούς, εν Κύπρῳ δέ και Αιγύπτῳ προς τούς Άγγλους, εν τῳς νήσοις τῳ Αιγαίου και τῳς μεγαλόπόλεσι προς τούς Γάλλους, εν Αθῳ και Συρίῳ προς τούς Ρώσους, εν Ρουμανία και τη Άν. Ρωμανία προς τούς Βλάχους και Βουλγῳρους, τότε ποθ είναι ό γνήσιος, ό υπερήφανος Έλληνισμός ό σεβόμενος μεν και τιμῳν τά τιμῆς; Αξία ξένα, λατρεῳν όμως μόνον την Πατρίδα του; Ποίαν δέ άρλεικινικήν έθνότητα παρουσιάζωμεν εις τούς ξένους, τῳν όποιῳν υπηροετούτες τούς ιδιοτελείς σκοπούς καθιστάμεθα συνάμα καταγέλαστοι και άξιοι καταφρονησεως εις αῦτούς ως χαμαιλέοντες τινες;

Είναι λοιπόν ανάγκη εις τό αίμα τῳν τέκνων μας να έρχηθῆ άγνῳν και ζωνηρόν έθνικόν φρόνημα. Τοιούτον δέ φρόνημα μόνον μήτηρ δύναται να έμπνεύσῃ. Όταν ή μήτηρ ως έπρόδῳν επαναλαμβάνῃ εις τό τέκνον της παιδί μου, είσαι Έλλην, πρέπει να μείνη «Έλλην, πρέπει ν' άγαπῆ την πατρίδα σου.» «Ό κατά τοιαύτης ροητευτικής έπφοδῳ οῦδῳ οι δαίμονες δύναται να κατισχύσωσιν. Άλλῳ τῳρα ή έπφοδῳ αῦτη ακούεται συχνά;...

Μετά τό έθνικόν φρόνημα ή μάλλον ταύτοχρόνως με αῦτό αι Έλληνίδες μας πρέπει να διδάσκονται την οίκοκροσύνην. Οίκοκροσύνη δέ δέν είναι μόνον τό έργόχειρον, ή γνώσις τῳ να κόψῃ και να δάψῃ άλλ' ή βλη διοίκησης, κυβέρνησεως, συντήρησης τῳ οίκου. Έν τῳ οίκῳ ό άνήρ είναι ό συλλέκτης ό εισφῳρων άλλ' ό οίκος θα είναι πάντοτε κενός, εάν ή γυνή δέν είνε ή πιστή, ή αῦστηρά, ή έργουπος, ή έμπειρος φύλαξ τῳν εισαγομένων.

Παρ' ήμῶν ή γυνή εν τῳς χωρίοις εργάζεται πολύ και διά τής εργασίας της συνεισφέρει ούκ όλίγον εις την θεράπειαν τῳν άναγκῳν τῳ οίκου· κατατρέχεται όμως υπό δεινῆς άμαθείας, ένεκα τής όποιῳς χαλαίνει μεν τά μέγιστα ή οικιακή εθιμογρία, έλλείπει δ' έντελῳς πῶσα σχεδόν εθιμογρία, ή δ' εθιμογρία συντελει και αῦτη εις την τῳ ήθους ήμῳρων.— Τῆς άμαθείας δέ άποτέλεσμα είναι και ή προς τό καλόν εν γένει άμβλύτης τῳν χωρικῳν. Σπανίως εύρίσκει τις εν τῳς χωρικοίς οίκοις κηπάρια και όπωροφόρα δένδρα. Οί πλείστοι τῳν χωρικῳν είναι χαμεῳνοι, εις δέ τόν δειπνον κάθηνται σταυροποδιτε περι τράπεζαν χθαμαλήν. Άλλῳ τής άμαθείας και άλλα δεινότερα επακόλουθα υπάφρουσιν, αι πολλῳι προλήψεις και δεισιδαιμονία. Οῦτω τῳ λατρός ή αξία και χρησιμότης άόμῃ διαφιλονικείται. Τούτου ένεκα άντι μεν τῳ λατρός προσκα-

λείται Ιερέυς, ὁ δ' Ιατρός προσκαλεῖται ἀκριβῶς, ὅταν πλέον χρειάζεται ὁ Ιερέυς.

Διὰ τὴν οἰκοκυροσύνην λοιπὸν ἀπαιτεῖται παιδείουσις ὑγιῆς καὶ πρακτικῆ, ὅχι δὲ ἡ συνήθης ἀερώδης καὶ ἀτεμαίτιστος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀποτελοῦσιν ἐν γένει τὸ θετικὸν στοιχεῖον τῆς γυναικείας ἀγωγῆς. Τὸ δὲ ἀρνητικὸν στοιχεῖον αὐτῆς εἶναι νὰ προφυλάξωμεν τὰς νεάνιδας ἀπὸ τῶν κ υ ρ α τ σ ι σ μ ὶ ν. Ὁ κυρατισμὸς εἶναι ἡ ἠθικὴ παραμόρφωσις τῆς γυναικός, εἶναι προσποίησις, μικρολογία, ὑπερευαισθησία προσποικητή, νευροπάθεια, ἐπιτηδευτὴ φιλαρέσκεια, πολυτέλεια, φρυγοποιία. Αὐμαίνεται δὲ ὁ κυρατισμὸς μάλιστα τὰς πόλεις. Τὰ μικροβία ταῦτα εἰσέρχονται εἰς τὸν πνευματικὸν ὄργανισμὸν διὰ τῆς μιμήσεως καὶ τῆς ψευδοπαιδείας, τρέφονται δὲ καὶ ἀξάνονται ὑπὸ τῆς στρεβλῆς ἰδέας ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι ἀπαραίτητα γνωρίσματα Κ υ ρ ι α σ κ α τ ὠ ς π ρ ῆ π ε ι. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ δίδονται δραστηκῶτα ἀντιφάρμακα κατὰ τῆς εἰσβολῆς καὶ ἐπικρατήσεως τῶν νοσηρόνων τούτων βακτηριδίων, τῶν δηλητηριαζόντων τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν.

Ἀθωότης καὶ ἀφέλεια τρόπων, ἀπλότης ἡθούς, εὐκρίνεια καὶ φιλοπονία εἶναι τὰ κάλλιστα ἀντίδοτα, ἰσχυρότατον δὲ τὸ σωτικὸν παράδειγμα τῶν γονέων.

Ὅταν δὲ ἡ τοιαύτη ἠθικὴ ἀγωγή συνοδεύεται ὑπὸ ἀναλόγων σωματικῆς ἀγωγῆς, ὑπὸ τῆς γυμναστικῆς, τῶν ἐθνικῶν παιδιῶν, τοῦ χοροῦ, τῶν ἑσμάτων, τῆς ἐργασίας, τότε ἡ πατρις θ' ἀποκτήσῃ Ἑλληνίδας, τῶν ὁποίων τὸ ἰδανικὸν παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὰ ἀγάλματα τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, εὐφρόστους, ὠραίας καὶ ἀνδρείας. Τοιαῦται δὲ μητέρες θὰ γεννηθῶσι καὶ θ' ἀναθρέψωσι γενεὰν Ἑλλήνων εὐφροστου καὶ γενναίων, τέκνα καλὰ καὶ ἀγαθὰ μέλλοντα ν' ἀνδρωθῶσιν εἰς π ο λ ι τ ε ς χορητοῖς.

Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν ἡ γυνὴ μέχρι τοῦδε βαρύνεται ἠθικῶς ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐπὶ μερίστη βλάβῃ τῆς οἰκογενειακῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς προόδου. Ἡ γυνὴ παρ' ἡμῖν οὐδεμίαν εἶχε σπουδαίαν μερίμνην. Αὐτὴν τὴν στοιχειώδη παιδεύειν, τὴν ἄλλως τόσον ἀτελεῖ ἐλάχιστος ἀριθμὸς κυρασιῶν λαμβάνει. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν ἀποτελεῖ μόλις τὸ ἕν πέμπτον τοῦ τῶν μαθητῶν. Ἐν τοῖς ἡμετέροις χωρίοις 95 ἐπὶ ταῖς 100 γυναῖκες ἀγνοοῦσι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν ὁρθὴν θρησκευτικὴν ἰδέαν, δὲν ἔχουσιν οὐδὲ τὴν ἐλάχιστην γνῶσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, οὐδεμίαν γνῶσιν γεωγραφικὴν ἢ φυσιογνωστικὴν.—Ἐρωτήσατε 10, 50, 100 χωρικούς περὶ τοῦ ἱ. Χριστοῦ, περὶ τῶν θείων ἐντολῶν, περὶ τοῦ τί εἴμεθα, περὶ τῆς ἑλλην. ἱστορίας. Εἶναι φρικτὸν νὰ τὸ εἶπῃ τις, ἀλλ'

ἀληθῶστατον! Δὲν θὰ εὗρητε οὐδὲ τρεῖς, αἱ ὁποῖαι νὰ ἔχωσιν γνῶσιν τινα ὁρθήν. Εἰς ταύτην ἀμάθειαν ἐγκαταλείφθη ἡ γυνὴ ἢ μήτηρ, ἡ οἰκοδόμοισιν ἐν Ἑλλάδι!

Φαντάσθητε ἑμῶς ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὅτι αἱ πλεῖστα, ἂν ὄχι ἴδωμεν, αἱ χωρικοί μας ἐργάζον τὴν ἀνάγνωσιν, κατεῖχον τὰς στοιχειώδεις θρησκευτικὰς γνῶσεις, ἐργάζοντο τὰ οὐσιώδη γεγονότα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ἀπειθῆσιζον 5—10 ὠραία ποιημάτια, ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην ν' ἀναγνώσῃσι κάτι τι τοῦλάχιστον ἕκαστῆς ἑβδομάδος, κατὰ τὴν Κυριακὴν, ὡς αἰσθάνονται εὐτυχῶς τὴν ἀνάγκην τοῦ χοροῦ, —καὶ εἴπετε, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ εἶναι βελτιωμένη ἡ κατάστασις τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Μητέρες ἔχουσι ἔστω καὶ τὰ λιτὰ ταῦτα ἐφόδια τῆς ἐθνικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως ἤθελον ἐπιδορᾶ εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν ὅχι μόνον τῶν τέκνων τῶν ἀλλὰ καὶ βλῆς τῆς κοινωνίας.

Εἶναι μέγα δυστύχημα ὅτι δὲν ἐξετιμῆθη παρ' ἡμῖν δεόντως ἡ πανίσχυρος τῆς μητρὸς δύναμις. Ἡ εὐπαιδευτος, ἀπλῶς ἢ ἐγγράμματος γυνὴ τιθασσεύει τὸν ἄγριον σόξυγον, συγκρατεῖ τὰ τέκνα, εὐισχόει τὸν οἰκογενειακὸν βίον, διατηρεῖ ἀμείων τὸ θρησκευτικὸν συναισθημα. Ὅταν ἐν τῷ οἴκῳ ὑπάρχωσι χριστιανικῶς μορφωμένοι μητέρες, ἐν τῇ κοινωνίᾳ βασιλεύει εὐκοσμία καὶ τάξις.

Ἡ δημοτικὴ παιδείουσις τῶν θηλέων τροποποιουμένη σκοπιμώτερον καὶ βελτιωμένη πρόπει νὰ κατεστῆθῃ γενικὴ, γενικωτέρα τῆς τῶν ἀρρένων, ἂν δὲν εἶναι δυνατόν ἀμφοτέρω τὰ φύλα ἐπίσης νὰ μετέχωσι ταύτης. Ἡ ἐγγράμματος μήτηρ θὰ φροντίσῃ ἐξ ἑαυτῆς νὰ δώσῃ εἰς τὰ τέκνα τῆς τὴν στοιχειώδη παιδείουσις ἢ δὲ τῆς μητρὸς διδασκαλίαν θὰ εἶναι ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ λυσιτελεστέρα τῆς τῶν διδασκάλων. Ἡ δημοτικὴ παιδείουσις τῶν θηλέων πρόπει, ὡς εἴπομεν, νὰ μεταρρυθμισθῇ. Ὁ ἑλληνικὸς οἶκος νοσμεῖται ἀληθῶς ὑπὸ σπανίων καὶ πολυτίμων ἀρετῶν. Ἡ οἰκογενειακὴ τιμὴ ἢ πρὸς τοὺς συγγενεὺς μέχρις αὐταπαρηγόρευσις σιτοργῆς ἢ φιλοξενία, ἢ λιτότης εἶναι ἀρεταὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ οἰκογενειακοῦ βίου ἀδιαφιλονίκητοι. Τὰς ἀρετὰς λοιπὸν ταύτας ὀφείλει ἡ παιδείουσις νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ κρατῆναι.

Ἄλλ' ὁ ἑλληνικὸς οἶκος ἔχει καὶ ἑλλείψεις οὐσιώδεις, καὶ τούτων δὲ τὴν θεραπείαν ἔαρπτε πρὸ πάντων νὰ ἐπιδοκῆ ἢ τῶν νέων καὶ μάλιστα τῶν νεανίδων παιδείουσις. Ἡ οἰκονομικὴ ἡμῶν οἰκονομία ἔχουσα τύπον τινα πανάρχαιον εὐρίσκειται εἰς τὰ σπάρτα τῆς ἢ ἐν γένει καθαρότης καὶ φιλοκαλίας τοῦ ἑλλ. οἴκου διατελοῦσιν ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ χωρικοῦ ἠδύνατο νὰ τρέφῃται πολὺ καλλίτερα χωρὶς ν' αὐξάνῃ ὁ προθυλογισμὸς τῆς. Ἄλλ' ἀκριβῶς ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦ

α εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ὑγιούς καὶ πρακτικῆς παιδείουσις, ταύτην δὲ δυστυχῶς στερούμεθα.

Καὶ πρωτίστη μὲν ἀνάγκη παρίσταται ἡ ἴσον ὁλόν τε εὐρύτερα διάδοσις τῆς στοιχειώδους παιδείουσις εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον, καὶ εἰς ἐπιβάλλεται ὡς ἔσθον καθήκον ὑπὸ τοῦ σήμεροντος τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν Κύβερνησιν καὶ εἰς τοὺς ὑποδηλοῦνται δυναμένους νὰ φιντελέσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς.

Εἰς ταύτην δὲ τὴν στοιχειώδη θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν μόρφωσιν τῶν θυγατέρων τοῦ ἴσου ἔαρπτε κατ' ἐξοχὴν νὰ στραφῇ ἡ φιλοπόθος μερίμνη τῶν εὐγενῶν κυριῶν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας. Εἰδομεν ποίους ἀγλαοὺς καρποὺς παρήγαγεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἄνευ δαπανῶν καὶ ἄνευ ἐπιδοτήσεων τὸ Κ υ ρ ι α κ ὸ ν σ χ ο λ ε ῖ ο ν τ ὶ ν ἀ π ὄ ρ ω ν γ υ ν α ῖ κ ὶ ν. Τοιαῦτα κυριακὰ σχολεῖα ἠδύνατο νὰ συσταθῶσιν εἰς πάσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δὲ αἱ φιλοπόθοι κυρίαί τῆς πατρίδος ἀνωτέρας ἀξίως ἤθελον μιμηθῆναι τὸ χριστιανικώτατον παράδειγμα τῆς Βασιλείσης ἡμῶν διατηρούσης τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἄστυλον ἄστυλον κορασίαν, ἠδύνατο νὰ ληρῶσιν τοιαῦτα ἄστυλα πανταχοῦ καὶ θὰ συνετέλουν οὕτω εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας μεταξὺ τῶν κατωτέρων ἰδίᾳ τάξεων τοῦ λαοῦ.

Τοιαύτη ἐνέργεια ἀληθῶς εὐαγγελικὴ καὶ θεῶςτος ἀρμόζει εἰς κυρίας θεομαρτυρούσας ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς αἰσθημάτων τῆς φιλοπόθοις, καὶ εἶναι τόσον μᾶλλον θεῶςτος, ὅσον ἀπορροφῶς καὶ ἀνεπιδοκῆταις ἐκτελεσται.

Ἄλλ' οὐχ ἦτο ἡ ἐθνικὴ πρόοδος ἀπαιτεῖ τὴν ἴδουσι καὶ ἀνωτέρων παρθενωγείων πρὸς τελειότεραν καὶ ἐπιστημονικωτέραν μόρφωσιν τῶν ἔχουσῶν πρὸς τοῦτο κλίσειν καὶ μέγα παρθέτων, εἰ δὲ σχολεῖον τιῶν ἐπαγγελματικῶν. Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἔκασφαλίζοντα ἐν τῶν πύρον ζωῆς εἰς πλείστιας νεάνιδας, θὰ προαγάγωσι παρ' ἡμῖν τὴν οἰκονομικὴν οἰκονομίαν ἐν γένει.

Τὰ πλεῖστα τῶν δεινῶν τὰ κατατρέχοντα τὴν πατρίδα ἡμῶν ὀφείλονται νὰ θεραπευθῶσιν βαθμηδὸν μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς, ἐὰν προαγαγῶσιν ἀνεπάρκων μητέρας καὶ οἰκοδομοῦσιν διὰ τῆς εἰς φῶβον Κυρῶν καὶ ἐν ἐθνικῷ πνεύματι παιδείουσις τοῦ γυναικεῖου φύλου.

Ἀναπτύξατε τὸ πνεῦμα τῆς γυναικός, διαπλάσατε τὴν καρδίαν αὐτῆς χριστιανικῶς, καὶ ἡ γυνὴ ἀπορροφῶς θὰ ἀνυψώσῃ τὸν οἶκον, ἢ δὲ τοῦ οἴκου ἀνυψώσις εἶναι προαγωγή τῆς κοινωνίας στηριζομένη ἐπὶ κρηπίδος ἀσφαλούς καὶ στερεῆς.

Εἰς τὸν ἄνδρα δὲν ὑπάρχει καθήκον ἰερώτερον τοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα ὀφειλομένου σεβασμοῦ. Πάντες ἔχομεν μητέρα, πάντες ἔχομεν θυγατέρας ἢ ἀδελφάς. Πάν β, τὴν προξέωμεν ὑπὲρ

τῆς γυναικός εἶναι φῶρος ἐὺγνωμοσύνης πρὸς τὴν μητέρα, μερίμνη εὐσεβῆς ὑπὲρ τέκνων καὶ ἀδελφῶν, καθήκον δὲ ὑπέρτατον ὑπὲρ τῆς κοινῆς μητρὸς πατρίδος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (1)

Τῆς ἐκπαιδευτικῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας τὸ Οἰκουμένικὸν Πατριαρχεῖον ὀφειλομένον ἐκ καθήκοντος δικαιοσύνης ν' ἀνομολογήσωμεν ὅτι ἐποιήσατο ἔλλογον καὶ προσήκουσαν χρῆσιν.

Ἐνθ' ἡ Ἀστική Ἐκκλησία διὰ τῶν σχολῶν ἐξήγησε νὰ ἐκκηρησθήσῃ τὴν ἰδίαν μάλιστα ἀθθεντικὴν δουλοῦσα τὰ πνεύματα καὶ τὰς συνειδήσεις καὶ συμπνίγουσα τὴν ἐλευθέραν χριστιανικὴν ζωὴν, ἢ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐξήγησε νὰ παρακωλύσῃ καὶ διαστρέψῃ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν τῶν χριστιανῶν αὐτῆς ἀνάπτυξιν ὑπὲρ τῆς ἰδίας παντοδυναμίας καὶ ἐν καιροῖς μὲν μικροῖς ὑπῆρξε μικρὰ μετ' αὐτῶν ἀλλ' οὐδέποτε ἐχθρὰ, ὅτε δ' εὐνοικώτεροι ἐπνευσαν ἄνεμοι καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς κατελήφθη ὑπὸ ζρηροτέρου πνευματικοῦ ὄργανοῦ, αὐτὴ δὲν παρέστη ὑπέρμαχος στενῆς καὶ ἀποκλειστικῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως βασιζομένης ἐπὶ δεσποτικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀθθεντίας, ἀλλὰ παρέστη προστάτις εὐρείας καὶ ἐλευθέρως παιδεύσεως ἐν τῷ φρονήματι ὅτι ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς πίστεως, προσέχουσα μόνον μὴ ψευδῆς καὶ πεφουσιωμένη ἐπιστήμη ἐπιδορᾶ ἐπὶ βλάβῃ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς.

Ἄλλὰ τὸ γενόμενον εἶνε μικρὸν ἀπέναντι τοῦ ὅ, τι πρόπει νὰ γίνῃ. Τὸ Οἰκουμένικὸν Πατριαρχεῖον τὴν ἐκπαιδευτικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν ὀφείλει νὰ διεξαγάγῃ ἐν τῷ μέλλοντι μετὰ θερμοτέρου ζήλου καὶ συστηματικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Ἐν χρόνοις καθ' οὓς ὁ ὕλισμὸς ἀξίωσιν ὅτι εἶνε ἡ ἀψευδὴς καὶ γνησίᾳ φωνῇ τῆς ἐπιστήμης θρασὺν κινεῖ πόλεμον κατὰ τῆς ἠθικῆς, τῆς θεολογίας καὶ τῆς θρησκείας, ἐν χρόνοις καθ' οὓς ἡ πρὸς τὴν ὕλικὴν εὐχόταν τάξις ζητεῖ νὰ ἐπικρατήσῃ ἀνισορροπῶς καὶ ἀπορροφητικῶς κατὰ τὸν πνευματικωτέρων τάσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ἐπ' ἀθετήσῃ τοῦ ἠθικοῦ καθήκοντος, ἐν χρόνοις καθ' οὓς αἱ λοιπαὶ ἐκκλησίαι συντόμως ἐργάζονται ὅπως δικαιολογήσωσι δι' ἔργων τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν καὶ ἀγωνίζονται πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἰδέας ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε δύναμις συμβάλλουσα εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἐπιστήμης ἀληθοῦς ἕμα καὶ

(1) Ἀπόσπασμα ἐν τοῦ πέμπτου κεφαλαίου τοῦ προαγγελλθέντος συγγράμματος τοῦ κ. Γαλιανῶ.

εργετικής και εις τὴν ἀνάπτυξιν πολιτισμοῦ ἀρμονικῶς ἰκανοποιῶντος τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ ἰδεώδη τῆς ἑλικῆς, ἠθικῆς, πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐν χρόνοις καθ' οὓς ἀκατάσχετος κρατεῖ ὄργανός πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν, τῆς τροπῆς δ' αὐτῆς καὶ τοῦ ποιῶν τὴν ἐκπαίδευσιν ὑφίστανται θρησκευτικαί, ἠθικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ παρορθώσεις καὶ ὀλοκλήρωσις ὁ οἰκογενειακὸς καὶ κοινωνικὸς βίος, ἐν χρόνοις καθ' οὓς διὰ τῆς ἐνδόλου ἐπικοινωνίας τῶν ἰδεῶν αἱ συνειδήσεις τῶν ὑπὸ τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον Ὁρθοδόξων ἐκφραζόμενοι ἐκ τῆς ἀλλαχῶς τελομένης περὶ τὴν μὲν ἀγαθῆς ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἡμιστὰ ἐποικοδομητικῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς κινήσεως, τοῦτο (τὸ Πατριαρχεῖον) ὀφείλει οὕτω νὰ φυθμίση τὴν ὑφ' αὐτὸ ἐκπαίδευσιν, ὥστε δι' αὐτῆς καὶ γενναία ἐπιστημονικὴ πρόοδος νὰ τελεσθῆ καὶ ἡ θρησκεία τῶν πατέρων ἡμῶν νὰ περισωθῆ ἀλώβητος καὶ ζῶν χριστιανικὸς βίος ἐξ αὐτῆς νὰ προέλθῃ ἐν τε ταῖς οἰκογενειακαῖς καὶ κοινωνικαῖς σχέσεσι τῶν ὑπ' αὐτὸ Ὁρθοδόξων, πραγματοποιῶν οὕτω τὸ ἰδεώδες τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἥτις μῆτε φανατικὴ καὶ δουλοφροσύνη νὰ ἦνε, μῆτε ἕως ἔσθης καὶ ἔκδομος καὶ τετυρωμένη, ἀλλ' ὀφείλει καλλιεργοῦσα ἐλευθέρως τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν φιλοῦσα νὰ καλλιεργῆ συγχρόνως καὶ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ζωὴν, ὡς πολυμοῦσα ἡ ἐκπαίδευσις ὅχι μόνον φαρῖται ψευδῆ δοξάζουσα περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς καὶ ὀλεθρία καθίσταται, καθὼ ἀναιροῦσα τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρχὰς, ἕνευ τῶν ὁποίων, ὡς ἡ πείρα ἀποδεικνύει, εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιβίωσι χαρακτῆρες κόσμιοι καὶ κοινωνικὸς βίος ἀρμονικὸς καὶ ἰσορροπός. Οὕτως ἀντιφαστικὴ ἄλλ' οὕτως ἀναρχικὴ, φιλελευθέρω ἕμα καὶ λογικὴ καὶ ἠθικὴ, ἰδοὺ ὁποία ὀφείλει νὰ ἦνε ἡ ἐκπαίδευσις. Καὶ τὸν τοιοῦτον χαρακτῆρα εἰς αὐτὴν δίδει ὁ Χριστιανισμὸς ὅστις προσεταιρῶν τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν ἀντικαταστήσει τὴν ἀκοιλίαν αὐτῆς διὰ τῆς χρήσεως τοῦ λόγου καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἠθικῆς τάξεως.

Τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τοῦτο ἰερά ἐκπαιδευτικὰ καθήκοντα ἔχει ταῦτα. Πρῶτον νὰ φροντίσῃ ὑπὸς πολλαπλασιασθῆ τὰ ὑπ' αὐτὸ σχολεῖα. Δεύτερον νὰ φροντίσῃ ὑπὸς ἰδρυθῆ ἀνάλογα πρὸς τοὺς πληθυσμούς τῶν ὑπ' αὐτὸ παιδευομένων τὰ πληρέστερον καὶ ἀριστερότερον κατηρητισμένα σχολεῖα. Τρίτον, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ὀφείλει νὰ φροντίσῃ ὑπὸς μῆτε ἡ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις παραβλάψῃ τὴν λοιπὴν ἐκπαίδευσιν μῆτε αὐτὴ ἐπιιδράσῃ ἐπιζημία τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος, ὀφείλει δηλαδὴ μῆτε ἔθρησκον νὰ καταστήσῃ τὸ σχο-

λεῖον μῆτε ὄργανον ἀπολυτόφρονος καὶ δουλοφροσύνης θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ἀλλὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὸ ἰερὸν περιβόλον ἐν ᾧ θὰ καὶ λειτουργῆται ἐλευθέρως πᾶσα ἡ σήμερον θεωρουμένη πλήρης καὶ ἐγκυκλοπαιδικὴ διδασκαλία συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς θρησκευτικῆς, ἡ προσήκουσα δὲ θὰ καταβάλληται προσοχὴ μὴ δι' ἀχαλινώτου καὶ ἀλαξόριος ὀρθολογισμοῦ καὶ ψευδοῦς παραστάσεως τοῦ κυρίως φιλοσοφικοῦ πνεύματος τῶν φυσικῶν ἀληθειῶν διαστρέφονται αἱ περὶ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν κῶσμων ἰδέαι, καὶ παραβλάπτηται ὁ ἠθοποιὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως σκοπὸς ὅστις πρέπει νὰ βεῖται παραλλήλως μετὰ τῆς ἐν ἀλήθειᾳ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, οὕτως ὥστε ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸ σχολείων νὰ ἐξέρχονται ὅχι ἀπλοὶ γ ρ α μ μ α τ ι σ μ ε ν ο ι, ἀλλ' ἄνθρωποι ὑγιῶν διανοητικῶν γνώσεων καὶ ὑγιῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ἐξίσου ἐμποροῦμενοι γνησίου ἐπιστημονικοῦ πνεύματος καὶ γνησίου τοιοῦτου χριστιανικοῦ, ἀρμονικῶς συνδυάζοντες τὴν πίστιν μετὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν γνώσιν μετὰ τῆς ἀρετῆς.

Τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον, καίτοι περὶ τὴν ἐλατιοῦμενον ἑλλῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν ἐντὸς χριστιανικῶν ἰδρυμένων Κρατῶν, κατὰ πολὺ αὐτῶν ὑπερέχει διὰ τῆς ἐκπαιδευτικῆς του ταύτης δικαιοδοσίας, ἰδιόχουσα εἰς αὐτὸ παρεχόμενης πλεονακτῆματα καὶ ἰδιόχουσα ἐπιβλαβούσης εὐθύνας. Ἐνῶ ἀλλοῦ ἡ Σχολὴ ὅχι σπανίως ἐργάζεται κατὰ τῆς θρησκείας, ἡ δὲ κοινωνία ὑφίσταται τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς διαμάχης αὐτῶν, ἐν Τουρκίᾳ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ὑπὸ τῆς ἡμιδοξοῦ ἐκκλησίας διευθυνομένη ἐνδόλωσις εἶνε δυνατόν, αὐτὴ αὐτὴ ἀποβαίνουσα ἀρετὴ καὶ ὑγιῆς, νὰ χρησιμοποιηθῆ εἰς πεφροτισμένον καὶ κρατερὸν ὑπέρομαχον τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς τάξεως, ἐντεῦθεν δὲ, ἐκ τῆς ἀρμονικῆς συμπαρέξεως παιδείας καὶ θρησκείας, καθίσταται ἐν πολλοῖς εὐχεροστέρα ἡ καλλιέργεια γνησιωτέρου χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου, πολιτισμοῦ μᾶλλον ἀπηλλαγμένου τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀνοίγει ὁ ὀλισθητικὸς ἄγνοισμός, καὶ τῶν κινδύνων, δι' ὧν ἀπειλεῖ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ τὸ τὰ πάντα τολμῶν σατανικὸν πνεῦμα τῆς ἀπολύτου ἀναρχίας καὶ τῆς ἄρδην ἀνατροπῆς.

Τὸ ὕψιστον τοῦτο ἔργον ἀποτελεῖ τὴν ἐν τοῖς νῦν καιροῖς μεγάλην καὶ ἐνδοξὴν ἀποστολὴν τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου καὶ πρὸς αὐτὴν ὀφείλει δεξιῶς νὰ χρησιμοποιηθῆ οὐ μόνον τὴν θρησκευτικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν. Ἡ ἐπιτυχὴ τῆς ἀποστολῆς ταύτης διεξαρτῆται θὰ εἶνε ἡ λαμπροτάτη δόξα καὶ ὁ κάλλιστος θρίαμβος αὐτοῦ, περιφανεστάτην δὲ θὰ εἶ-

δημιουργηθῆ θείαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Μιχαὴλ Ι. Παλιανός

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΠΑΓΙΑΝ

Σμίξε τὰ δρῶν χεράκια Σου ἔμπρὸς στ' ἅγιον Παιδί Σου
Καὶ παρακάλει, Δέσποινα, ἀκόμη καὶ γὰρ 'μένα'
'Ας φυθρίσῃ αἴλεον ἡ σπλαγχνικὴ φωνὴ Σου
Κι' ἄς δεηθῶν τὰ χεῖλη σου γὰρ σπλάγγνα λυπημένα
'Ἐμένα, Παναγία μου, ἐσένα ἔχω μόνο,
Εἰς τὴν Ἑλλάδα, στ' ὄνειρο, εἰς 'στὴν χαρὰ, στὸ πόνο

Εἰς τὴν χαρὰ!... Τὴν ἄκουσα, ἀκούω νὰ τὴν λένε,
Πλὴν δὲν τὴν γνώρισα ποτέ... δὲν εἶν' ἀλήθεια' φέμμα'
Καλλίτερα τὴν 'ξέφουρεν τὰ 'μάτια ὅπου κλαῖνε'
Τὴν βλέπουν στὴν Εἰκόνα Σου, στὴ σπλαγχνικὴ Σου
[βλέμμα.
Στ' ἀκτινωτὸ Σου μέτωπο, εἰς τὴν χλωμὴ μορφή Σου,
Αὐτὰ, αὐτὰ εἶν' ἡ χαρὰ καὶ γῆς καὶ Παραδείσου!

Πόσαι φορὰς σὲ ἅγιον μικρὸν ῥημοκλήσιον,
'Απελιπμένον ἔμπαινα, γλυκερά μου Παναγία,
Πλὴν 'στὴν Εἰκόνα σου ἔμπροστὰ περνοῦσε τὸ φαρμάκι
Κ' ἐπλημμυροῦσε μέσα μου ἀγνώριστα ἔντονα...
'Αχ! τὴν ξανθὴν Εἰκόνα Σου, καὶ νὰ τὴν βλέπω, μόνο,
Τὸ δάκρυ μου χυμογελᾷ, σὰν βράχος δυναμόνο.

Ναι, μόνο νὰ Σὲ στοχασθῶ γλυκαίνεται ἡ καρδιά μου,
Μορφοβολοῦν τὰ σπλάγγνα μου, τριαντάφυλλα μυρίζω,
Καλοσυνεῦα σὰν μικρὸν παιδάκι, Δέσποινά μου
Καὶ τοῦ παιδιοῦ μου τὸ ψωμί εἰς τὸ φτωχὸ χαρίζω...
'Ἐκείνος ὅπου τοῦ Θεοῦ τὴ Μάνα συλλογᾶται,
Στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Ἀρετῆς, 'στὴ σκέπη Σου κοιμᾶται!

Μάνα τοῦ Πλάστη μὴ φορὰ καὶ δρῶν φορὰς δική μου.
Γιατ' ἔχεις δρῶν φορὰς παιδί' ἐκεῖνον ὅπου κλαίει'
Ἐκέπασε τὴν ἀσκέπαστη καὶ πάλι κεφαλή μου
Καὶ δρόσις τὰ στήθη μου ὅπου φωτῶ τὰ κλαῖα.
Τὰ χεῖρά ὅπου τὸ Θεὸ ἐκράτησαν, Ἰαροθῆν,
'Ας σμίξουν σὲ παρακάλει' ἔμπροστὰ Τ'ου καὶ γὰρ 'μένα!

'Αχ, εἰς τὰ μέρη τοῦ Βοριᾶ μικρὸν καλοκαιρῆκι
'Ἐχουν κ' ἐκεῖ μετὰ μακρὸν χειμῶνα, Δέσποινά μου
Κ' ἐκεῖ ἀκόμη ἀκούεται χροῦμένο Πουλάκι...
Μέν' ὅπ' ἔμνευ δὲν περνεῖ ποτέ ἡ χειμωνιά μου!
Πολὺ κουράσθηκα, πολὺ, Βασίλισσα τοῦ κόσμου!
Ὅς καὶ σ' ἔμένα ἄνοιξε καὶ ἄλιον ἥλιο δός μου!

'Ἄλλοι Σὲ κρᾶζουν «Ἐλεος, ἔλπίδα» ὁ θλιμμένος,
'Βασίλισσα' τῆς Ἐκκλησίας Σὲ κρᾶζει ἡ καμπάνα
'Ἐλεημοσύνη» ὁ πτωχὸς, «νερὸ» ὁ διψασμένος
Πλὴν ἡ καρδιά μου, Δέσποινα, αὐτὴ Σὲ κρᾶζει
«Μάνα!

Μέσα σ' αὐτὸν τὸν οὐρανὸν καὶ μέτ' σ' αὐτὴ τὴ Γλά-
[στρα,
'Ὅλ' οἱ ἄνθρωποι κυρτοβολοῦν καὶ λάμπουν ὅλα τ' ἄστρα!

Ταῖγάνιον.

Ἄχ. Παράδοχος

Ο ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΘΑΝΑΤΟΣ

Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ σταθερὸν καὶ μᾶλλον ἀναπόδραστον τοῦ θανάτου. Περὶ παντὸς ἑλλῶν γενοῦστος αἰσίου ἡ ἀπαισίου, ὁπωσδήποτε βεβαίον θεωρουμένου, δύναται τις νὰ ἐπιπέσῃ μεταβολῆν τινα, ἢ καὶ νὰ ἀμφισβᾶλῃ περὶ τῆς πραγματώσεως αὐτοῦ. Πᾶν οἰουθῆποτε ἐν γένει ἀνιαρὸν καὶ ἀποτρόπαιον, πᾶσαν οἰουθῆποτε συμφορὰν καὶ ἀνηκέστον τῆς τύχης καταφορὰν, δύναται πολλάκις ὁ θνητὸς διὰ παντοῦσαν τροπῶν καὶ ἐπινοήσεων ἢ νὰ διαφυγῇ βλαβῆς, ἢ, ἐν τοῦτο ἀκατόρθωτον, νὰ μετριάσῃ τοῦλάχιστον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐπανορθώσῃ πως τὴν ἐκ τούτου ζημίαν. Μόνον ὁ θάνατος κέρφουκεν ἀνίατον βλαβῆς καὶ ἀνεπανόρθωτον δεινόν. Αὐτὸς καὶ μόνος ὡς ἀπηγῆς τις καὶ ἀδυσώπητος τύραννος, ἐπὶ θρόνου ἀσαλεύτου εὐσταθῶς καὶ ἀγερῶχως καθεζόμενος, καὶ ἐφ' ἅπασαν τὴν ὑφῆλιον ἀπροσμάχητον τὸ κράτος κερτημένος, πάντων διὰ παντὸς τῶν τε ζωίκων καὶ φυτικῶν ὄντων δεσπάζει, πάντας διηνεκῶς μαστίζει καὶ ἀπειλεῖ καὶ ἀπαξάπαντας καταβάλλει καὶ ἐμνηδένει. Οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων—κἂν ἄρχων κἂν βασιλεὺς τυγχάνῃ, κἂν στρατηγὸς καὶ ἐν πολέμοις ἀήτητος, κἂν μεγαλόψυχος τις καὶ ἐν κινδύνοις ἀπόρητος, κἂν πολυτάλαντος καὶ μεγαλοκτῆμων, κἂν τῶν ἑλλῶν κρείττων καὶ ποιικίλη μαθήσει καὶ ἐξόχῳ παιδείᾳ ἐν πολλοῖς διακρέπῃ,— οὐδεὶς ἐστίν, οὐδ' ἐστὶν ποτέ, ὅς διαφυγῆν δύναται τὴν ἔμπαχον τοῦ θανάτου δεσποτείαν καὶ κυριότητα οὐδαμῶς οὐδέποτε. Ἀπόφασις αὐτῆς θείας καὶ ἀμετάκλητος παρὰ τοῦ παντοδυναμοῦ ἔξαισεχθεῖσα «Γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ».

Ἄλλ' ἀ τίνι τρόπῳ ὁ ἀμείλικτος οὗτος καὶ ἀκώρεστος τῆς ἀνθρωπότητος δῆμιος καὶ δαετήρ παραιοσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ πόθεν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τοσαύτην ἰσχὺν καὶ ἐξουσίαν ἔλαβε; «Τοῦτο τὸ κρίμα, λέγει ἡ θεία Γραφή, παρὰ Κυρίου πάσῃ σαρκί» (Σειρᾶχ ΜΑ'. 4). Παρὰ Θεοῦ ἔρα τὴν ἀρχὴν ὁ θάνατος ἔσχεν, ἐξ οὗ πηγάζει καὶ ἡ ζωὴ. Ἰστέου δ' ἕμως δεῖ ὁ πάντων δεσπότης καὶ ποιητὴς ἀθάνατον κυρίως ἐν ἀρχῇ τὸν ἀνθρώπου κατασκευάσεν ὁμοίως τοῖς ἀγγέλοις, ὡν βραχὺ τι ἠλάττωσαν, εἶτα δὲ κατεδάσεν αὐτοὺς εἰς θάνατον δικαίως, ὡς παραβάντα τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολήν καὶ τῆς

θείας πείραστος ἀποστατήσαντά «Τὰ γὰρ ὀφύονα τῆς ἀμαρτίας θάνατος» λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος σὺν τῷ πρώτῳ δὲ γει ἀρχῇ κατὰ κριτὴν καὶ ἔπειτα τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀνθρώπινον γένος; ὡς ἐκ φύρας ἀμαρτωλῆς καὶ μεμολυσμένης προελθόν «Ὅθεν ἔκτοτε πᾶσιν ἀπαξάπλως καθ' ἕκαστος τούτῳ αἰῶνας ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθάνει.» (Παῦλος).

Καὶ τοῦ ἕως ὁ θάνατος τῆ θείᾳ νύσει εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, οὐχ ἦτον ὁμολογητὸν βεῖ ὁ πανάγαθος πλάστης ἐξ οὐκείας φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος ἀρχῆθεν ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτὸν φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον» (Σολ. Κρ. Β'. 23). «Ὡστε κυρίως ὁ θάνατος ὑπεσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον φθόνῳ καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ πονηροῦ πνεύματος, παραχωρήσει δὲ καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ πλάστου διὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπειθείαν, καὶ ἔτι μὴ τὸ κακὸν ἀθάνατον γένηται» ὡς ὁρθῶς δοξάζει ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία. Ἐν τούτοις τὸν θάνατον τοῦτον, τὸν φοβερὸν καὶ ἀποτρόπαιον, τὸν ἐξ ἀμαρτίας καὶ ἀπιστίας πηρήσμετον καὶ πονηρὸν ἦντα, κατὰ τὸν θεῖον Λόγον («ὁ θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρός») ὁ τοῦ Θεοῦ υἱὸς καὶ τοῦ κόσμου λυτρωτὴς μετέβαλε ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ἕπνον νηδῦμον καὶ γλυκύν, δι' οὗ μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς προσκαίρου καὶ γήϊνης φθορᾶς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν καὶ αἰωνιότητα. Διὸ καὶ ἡ θεία Γραφή ἐξομολογεῖ πρὸς ἕπνον τὸν τοιοῦτον θάνατον «Ἔπτος τῶν δικαίων ὁ θάνατος». Ἦντος σωτήριος καὶ ἀθανάσιος παρεκτικὸς ἦντος, ὃν διαδέχεται ἐγερσις ἀληθῆς καὶ ζωὴ ἀτελεύτητος. Ἐβεβαίωσθε τούτῳ Ἄδελφοί, ὁ ἀθάνατος τοῦ θανάτου νικητὴς εἰπὼν «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων ἐπ' ἐμὴν ἰσχυρὰν καὶ ζῶν αἰώνιον ἐν ἐμοί, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάν. Ε'. 24.)

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ ἐν Χριστῷ θάνατος ἐστὶ λήξις καὶ κατὰλήξις τοῦ θανάτου μᾶλλον ἢ τῆς ζωῆς ἢ οὐκείστερον εἰπεῖν, ἀρχὴ καὶ πηγὴ εὐδαιμονίας τῆς ψυχῆς καὶ προσιμῶν ἀθανασίας τοῦ σώματος. Τοιοῦτον κατέστησε τὸν θάνατον ὁ θεὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἡμῶν θάνατος, ὃν δι' ἡμᾶς ἔκων κατέδεξατο, ἀλλὰ διὰ τοῦ θανάτου, καθὰ ὁ μακάριος διδάσκει Παῦλος, καταργήθη τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἐνοχοὶ ἦσαν δουλείᾳ. (Πρὸς Ἑβρ. Β'. 14.)

Τούτων οὕτως ἐπὶ τῆς θείας Γραφῆς βεβαιωμένων, οὐδεμίᾳ πρέπει νὰ ἐμφιλοχωρήῃ ἐν ἡμῖν ἀμφιβολία, ἢτι ὁ θάνατος, ὁ τῶσον τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων χαλεπὸς καὶ φοβερός

ἦν, διὰ τοῦ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν γνήσιως πιστεύοντος οὐ μόνον ἐστὶν ἀπαλλαγὴ καὶ μετάνοια ἀπὸ τῶν ἀναιρέων καὶ πικριῶν τοῦ βίου ἐπὶ τὰ χρηστότερα καὶ θυμαρδέστερα, ἀλλὰ καὶ μετάνοια ἀπὸ τῶν φθαρτῶν καὶ πρὸς αἰῶνα ἐπὶ τὰ ἄφθαρτα καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, ἀλλ' ὁφθαλμῶς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἢ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.» (Πρὸς Κορινθ. Α' κρ. β' 9). Διὰ τοῦτο καὶ δὲν πρόβλεπε ἢ ὀλοφυρόμεθα ἀπαρηγόρητα ἐπὶ τῷ θανάτῳ προσφιλοῦν ἡμῶν καὶ πολιτίμων ὑπάρχον, ὡς οἱ λοιποὶ θνητοὶ οἱ ἐν ἀπιστίᾳ καὶ ἀπειθείᾳ ζῶντες καὶ μὴ προσδοκῶντες νὰ ἐπανιδῶσιν ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων τὰ ποθητὰ αὐτοῖς ἦντα. «Ὁὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, γράφει ὁ θεὸς ἱεροφάντης τοῦ ἀθανάτου βασιλέως περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπησθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα». «Ὡστε ὁ κατὰ Χριστὸν θάνατος εἶνε λυτὸν γαλήνιος καὶ ἀναπαύσις ἀέρατος» εἶνε καταφύγιον ἀσφαλὲς καὶ ἀπρόσβλητον, εἶνε τέσμα αἰώνιον τῶν μόχθων καὶ ταλαιπωριῶν τοῦ βίου.

Καὶ τῆ ἀληθείᾳ, ἐάν τις μετ' ἐπιστάσις τὸν παρόντα ἐξέτασεν βίον καὶ συγκρίνη τούτον καὶ τὰς τούτου φλῆψας καὶ ὀδύνας πρὸς τὸν θάνατον, δι' οὗ ἐν βραχείᾳ καιρῷ φοβῆ μετατιθέμεθα εἰς αἰώνιον ἀνάπαυσιν, πεισθήσεται βεῖ ὁ θάνατος καὶ μάλιστα ὁ ἐν Χριστῷ εἶνθ προκριτότερος τῆς παρουσίας ζωῆς, ἔτι ἀπαλλάττων τὸν ἄνθρωπον πλείστον ὅσον διασφύσται καὶ ὀχληρῶν τῶν λυπηρῶν δηλονότι συμβεβηκότων καὶ παντοίων φλῆψων, τῶν διηνεκῶς ταρασσόντων ἡμᾶς παθῶν, τῆς διαρκῆς περιστοιχούσης ἡμᾶς ἀμαρτίας, τῶν ἐκ ποικίλων νόσων φθοροποιῶν ἀληθῶν, καὶ ἀπαξάπλως παθῶν τῶν κατατροχουσῶν ἡμᾶς ποικίλων ἐνοχλήσεων καὶ μερμηρῶν καὶ τῶν καθ' ἐκείστην ἡμᾶς ἀπειλούντων μυρίων κινδύνων καὶ πειρασμῶν. Ἄλλως τε ὁ ἀνθρώπινος βίος, ἔστω καὶ ὁ μᾶλλον εὐφρόδουτος καὶ εὐμαρῆς, ὁ τῶσον τοῖς πολλοῖς πολύτιμος καὶ προσφιλές, εἶνε τῶσον βραχυτελής, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς παρούσαις γενεαῖς (ὡς ἐκ τῶν πολυειδῶν ἐπιβλαβῶν καὶ ἀνθυγιεινῶν συνθηκῶν, ὅφ' ἂν διαταύμεθα), ὥστε πάντα αὐτοῦ τὰ τεκνὰ μετέχουσι καὶ λύπης τιμῆς καὶ ἀνεπαίσθητος ὡς ὄναρ παρέρχονται. Καὶ ὁ πλουτὸς ἐφήμερος καὶ ἡ δόξα ἀσταθῆς, καὶ ἡ χαρὰ βραχεία καὶ ἡ ἡδονὴ λυπηρὰ πρόξενος. Διὰ τὸ ἐσμὲν θνητοὶ καὶ τοιοῦτος ὁ κλήρος τῶν θνητῶν. Ὅναρ ἐσμὲν, ἐμφανεῖ περιπατῶν καὶ ἐγγύατος ὁ ἀκριβῆς τῆς ἀνθρωπίνης ματαιότητος γνώστης Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅναρ ἐσμὲν οὐκ ἰστάμενοι, φάσμα τι μὴ κρούμενον, πῆξις ὀφύου παρερχομένου, μαῦς

ἐπὶ θαλάσσης ἔχουσα, κόνις, ἀτμίς, ἐσθινὴ δρόσος, ἐκθὸς καιρῷ φνόμενον καὶ καιρῷ λυόμενον.»

«Πάντα εἶδον, φησὶν ὁ Ἐκκλησιαστής, πάντα εἰσῆλθον λογισμῷ τὰ ἀνθρώπινα, πλοῦτον, τρυφήν, δυναστείαν, δόξαν τὴν ἄστατου, σοφίαν τὴν ὑποφειγούσαν πλέον ἢ κρατουμένην, πάλιν τρυφήν, σοφίαν πάλιν, ἐπὶ τὰ αὐτὰ πολλαίαι ἀνακυκλούμενος, γαστρός ἡδονῆς, παραδείσους, πλήθος οἰκετῶν, πλήθος κτημάτων, οἰνοχόους καὶ οἰνοχόας, ἔδοντας καὶ ἀδούσας, ἄλλα, δορυφόρους, ἔθνη προσπίπτοντα, φέροντες συλλεγομένους, ὄφρον βασιλείας, ἕσα περιτὰ βίου, ἕσα τῶν ἀναγκαιῶν, οἷς ὑπερ πάντας ἦλθον βασιλεῖς τούτῳ ἐμπροσθεν. Καὶ τί ἐπὶ πᾶσι τούτοις; πάντα ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος, ἐπὶ οὐδὲν ὁρμητὴς ψυχῆς ἀλόγιστος καὶ περιεπασμός ἀνθρώπου, τούτο κατακριθέντες ἴσως ἐκ τοῦ παλαιοῦ πτώματος.» (Γρηγόριος).

Διὰ μόνου δὲ τοῦ θανάτου (συμβεβηκότος ἀφύκτου καὶ ἀναποδοκῆτου) ἀπαλασσομένο δια πάντες παθῶν τούτων τῶν κατὰ τὸν βίον κοινῶν καὶ ματαιότητων, καὶ κλησιστικῶν βαινόμεν πρὸς τὸν ἕρμον τῆς ἀθανασίας. Ὡστε οὐχ μόνον νὰ λυώμεθα ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ θανάτου δὲν εἶνε πρόβλεπον, ἀλλ' ὀφείλομεν χαίροντες αὐτὸν νὰ προσδοκῶμεν. Τοιοῦτον ὁ Χριστιανισμὸς τὸν θάνατον θεωρεῖ καὶ τοιοῦτον ἐθεώρησαν αὐτὸν καὶ οἱ καλλίτοιχοι μαρτυροῦντες, καὶ οἱ τῆς πίστεως ὁμολογοῦντες καὶ ὑπερμαχοῦντες, διὸ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἐσπεύδου. Διὰ τὸ; διότι εἶχον τὴν ἐπιθυμίαν εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι διὸ ἐπίστευον ἐν πεποιθήσει, βεῖ ὁ ἐν Χριστῷ θάνατος, τούτέστιν ὁ ἐν πίστει καὶ μετανοίᾳ θάνατος, εἶνε μέσον ἀσφαλές, δι' οὗ ταχέως ἀφικνουμένη πρὸς τὰ ἀγαπητὰ τοῦ Κυρίου σπηγάματα, πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα καὶ ἰσχυρόν, πρὸς ὃν ἀγαλλόμενοι ἐπορεύθησαν καὶ πάντες οἱ τῷ Θεῷ εὐαρεστήσαντες δίκαιοι, μετ' ὧν συναριθμηθῆσεται καὶ πᾶς γνήσιος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λατρίως καὶ προσκυνητῆς (').

(1) Τοιοῦτην ἔχον πεποίθησιν καὶ ὁ σερπὸς τῆς Ἐκκλησίας ἱεράρχης Βασίλειος ὁ μέγας, καιρῶν τὸν θάνατον προσέβλεπεν, βεῖ ὁ ἱεραρχὸς Μόδεστος κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀποστόλου Οὐάλεντος ἠπέλασε αὐτὸν θανάτῳ ὡς μὴ συμφρονούντα τοῖς ἀρειανίζουσιν, ἐν οἷς κατέλεγετο καὶ ὁ ἀποστόλος. Μετὰ τὸσάυτης παραρησίας καὶ γενναϊότητος πρὸς τὸν ἱεραρχὸν ἀπήνησεν ὁ ἱεραρχὸς ἱεράρχης, ἐβεργῆσεν τὸν θάνατον ἀπαύτως, ὡς τάχιστα αὐτὸν πρὸς τὸν ποσειόμενον ἔγοντα, ὡς ἐκλήθητος ἐμεινεν ὁ Μόδεστος, τὸσάυτην πρὸς τὸν θάνατον ἀφοβῶν ἔδωκεν. Ἀλλὰ δὲ μὴ τὸν λόγον πρὸς τὸν ἀνάξιον αὐτοῦ φίλον καὶ ἐκαινήτην Γρηγόριον τὸν Θεολόγον «Τότε δὲ κινήθηνα τὸν ἕπαρχον, ἔσται τε πλέον τῷ θυμῷ, καὶ τῆς καθέδρας ἕνασθηνα καὶ τραχυτέρας πρὸς αὐτὸν χρήσασθαι

Ἀλλὰ καὶ πᾶς ἀληθῆς χριστιανὸς τοιοῦτῶν πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸν θάνατον, καθόσον δι' αὐτοῦ ἐλευθερῶνται τῆς παρουσίας ταραχῶδους ζωῆς καὶ μεταβιβάζεται εἰς ζωὴν γαλήνην καὶ εὐφρόδουτον, τέλος οὐκ ἔχουσαν ἀφίησι τὸν πολυκύματον κόσμον, ἐν ᾧ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη οὐδαμῶ ἀμυγίαι εὐρηγται, καὶ πορεύεται εἰς βασιλείαν, ἐνθα τελεία διηνεκῶς προτυπεύει ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀπαστράπτουσα παρίσταται ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀλήθειᾳ.

Ὁ θάνατος λοιπὸν θεῖς βουλήσει καὶ δικαίᾳ τοῦ Θεοῦ κρῖσει ἐπὶ τὸν ἀμαρτῶντα ἄνθρωπον ἐπελθόν, κατέστη διὰ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γέφυρα ἀσφαλῆς καὶ θαυμασία, γῆθεν ἡμᾶς πρὸς αὐρανοῦ ἀπαργακίτως μεταρῶσα. Δι' αὐτοῦ καὶ μόνου εἰσέρχεται οὐριοδρομοῦσα ἡ ἀθάνατος ἡμῶν ψυχὴ εἰς τὸν ἀκέρματον τῆς σωτηρίας λιμένα, ἐνθα ἕκαστος αἰώνιως ἐπικρατεῖ νηνεμία, χαρὰ κληρονομία καὶ εὐδαιμονία διηνεκῆς. «Πείθουμαι σοφῶν λόγοις (λέγει ὁ ὕντως σοφὸς Γρηγόριος), βεῖ ψυχὴ πᾶσα καλὴ τε καὶ θεοφιλές, ἐπειδὴν τοῦ συνδεδεμένου λυθεῖσα σώματος ἐνθένδε ἀπαλλαγῆ... θαυμάσιον τινὰ ἡδονὴν ἡδεται καὶ ἀγέλλεται καὶ ἕλεως χωρεῖ πρὸς τὸν ἑαυτῆς δεσπότην, ὡς περ τι δεσποτήριον χαλεπὸν τὸν ἐνταῦθα βίον ἀποφυγεῖσα» (Ἐν τόμ. Α' σελ. 118 Ἐκδ. Μίσινο.)

Μακάριος τοίνυν καὶ τρισευδαίμων ὁ ἐν Χριστῷ ἀποθνήσκων βροτὸς! Μακάριος ὁ δυναμένος ὡς ὁ Παῦλος νὰ εἴπῃ «Ἐμοὶ τὸ ζῆν, Χριστός» καὶ τὸ ἀποθάνειν κέρδος... τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι» (Φιλιπ. Α' 21). Δι' αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ ἀνεωγμένοι εἰσίν, οἱ δ' ἄγγελοι προστάχοντες ἄσμενοι αὐτὸν δεξιούονται καὶ τί με δεῖ μακροροεῖν; Ἀδὴ ἡ μακαρία καὶ πανευδαίμων Τριάς μεδιώσα αὐτὸν προσβλέπει καὶ ὑποδέχεται. Εὐτυχῆς καὶ πανευδαίμων ὁ τοιαύτης ν' ἀξιώθῃ μέλλων τιμῆς καὶ δόξης!

Χρ. Κ. Μακρῆς
Διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς

λόγοις. Τί δὲ οὐ φοβῆ τὴν ἔξουσίαν, φησὶ; Μὴ τι γένηται, μὴδὲ τί πάθω; Μὴ τι τῶν πολλῶν ἐν, ἢ τῆς ἐμῆς δυναστείας ἐστέ. Τίνα ταῦτα; γινώσκουσιν γὰρ ἡμῖν. Ἀήμεσαι, ἔξοριαν, βασάνους, θάνατον. Ὅτι ἄλλο, φησὶν, ἀπέλει. Τούτων γὰρ ἡμῖν οὐδὲν ἀπτεται. Καὶ τὸν εἰπεῖν πᾶς καὶ τίνα τρέπον; Ὅτι τοι, ἐφῆν ὁ Βασίλειος, δημεύσει μὲν οὐκ ἔλαττος ὁ μὴ δὲν ἔχω, πλὴν εἰ τούτων χηρῆσις τῶν τριχῶν μου βακίαν καὶ βιβλίαν δέξω, ἐν οἷς ὁ πᾶς ἐμοὶ βίος. Ἐξορίαν δὲ οὐ γινώσκω... Ἀλλ' ἔβασανον δὲ τί ἐν λάβοιεν, οὐκ ἦντος σώματος; πλὴν εἰ τὴν πρῶτην πληγὴν ταύτης γὰρ οὐ μόνος κέρτος. Ὁ δὲ θάνατος εὐεργέτης» καὶ γὰρ θάνατον πέμψει με πρὸς Θεόν, ὃν ζῶ καὶ πολιτεύομαι καὶ τῷ πλείστῳ τέθνηκα, καὶ πρὸς ὃν ἐπελγόμεν πάρουσιν. Ὁ τῆς τοῦ ἀνδρός ἀρετῆς τελείαν πρὸς τὸν θάνατον περιφρόνησιν ἀποπνεύσασθαι καὶ διακρυῖον πρὸς τὸν πλάστην ἀγάτην μαρτυρούσης.

Η "ΑΝΑΤΟΛΗ", ΣΥΡΟΥ ΙΟΝ ΒΑΖΟΥΣΑ ΕΜΠΙΚΡΟΙΣ ΛΟΓΟΙΣ

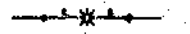
Ἡ «Ἀνατολή» Σύρου τῆς 19ης Μαρτίου ἐ. ἔ. ἀναδημοσιεύουσα τὸ εἰς ἀπάντησιν τῆς «Πενθε» δημοσιευθὲν ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» τῆς 19ης Μαρτίου δευτέρου ἔκθερον ἡμῶν, καὶ οὐδὲν ἔχουσα ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐπιχείρημα ἢ ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς ἐν αὐτῷ περιοχομένης ἐπισήμου διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας «περὶ προσκαίρου κατωτέρας τῶν ψυχῶν», ἅτε ἐρειδόμενης ἐπὶ τῆς στερεᾶς καὶ ἀκραιβάτου πέτρας τῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Ἀποστόλων ῥητῶν, κατηγορηματικῶν καὶ ἀναντιρρήτων ῥήσεων, ἐκτρέπεται εἰς λέξεις πικράς, καὶ ἐκρηγνυται εἰς θαναταστικά, οὐδὲν ἄλλο μαρτυροῦντα ἢ τὴν ὑφ' ἧς κἀκεῖναι στενοχωρίαν. Οὕτως ἐδραστεύεται οὐ μόνον νὰ χαρακτηρίξῃ τὴν ἐν λόγῳ ὀρθόδοξον διδασκαλίαν ὡς ἀντιπράσκουσαν πρὸς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀριότητα, ἣν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει καὶ ἀποδίδει τοῖς ἁγίοις, ἀλλ' ἀποκαλεῖ αὐτὴν καὶ «παίσμονα ἐπιμονὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπάτην, χάος!» Μόνον εἰς τὸ χάος ἔβραν ἕασιν ἀναφυγῆς καὶ ἔστι / Ἄνιστοχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιχύσωμεν ἀμέσως τῇ αἰδ. «Ἀνατολῇ» ὀλίγον ψυρὸν ὕδαρ ἐκ τῶν πηγῶν τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Παράδοξου, ὅπως δροσίσωμεν ὀλίγον τὴν θρησκευτικὴν αὐτῆς ἔξαψιν· διότι τὸ ὅτιως ἀξιόλογον καὶ λίαν ἀφέλιμον τῇ κοινωσίᾳ περιοδικῶν τοῦτο δις τοῦ μηνὸς μίον ἐκδιδόμενον καὶ πολλὴν προηγουμένην ὕλην, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχον, δὲν δύναται, ὡς εἰκόσ, νὰ καταχωρῇ ἀμέσως πάντα τὰ πρὸς δημοσίευσιν ἀποστελλόμενα αὐτῷ ἔκθερα, ἀλλὰ κατὰ χρονολογικὴν σειράν. Ἐχέτω ὅμως ὑπομονὴν ἢ ἀξιότιμος «Ἀνατολή», διότι τάχιον ἢ βράδιον θὰ ἀπαντήσωμεν τὰ θέοντα εἰς πάσας τὰς ἐνστάσεις αὐτῆς. Θέλομεν δὲ πράξῃ τοῦτο, οὐχί, βεβαίως, ὅπως πείσωμεν αὐτήν, — διότι, ἀποποστολὴν ἔχουσα τὴν ὑποστήριξιν καὶ διὰ τὸν σιν τῆς διδασκαλίας τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, κἂν πεισθῇ οὐδέποτε θὰ πεισθῇ, — ἀλλ' ὅπως δείξωμεν τοῖς Ὁρθοδόξοις ἀναγνώσταις τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅτι οὐ μόνον δὲν ἀντιπράσκει πρὸς ἑαυτὴν ἢ διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ισχυρίζονται οἱ λατῖνοι Θεολόγοι, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ καὶ ἁρμονίᾳ διατελεῖ καὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μεγάλου αὐτῆς ἀρχιερέως Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλως τε ἡ ἀξιότιμος «Ἀνατολή» προὔλαβεν ἡμᾶς ὑπερχεθέντας ἐν τέλει τοῦ εἰρημέρου ἔκθερον ἡμῶν, ὅτι θὰ ἀπαντήσωμεν σὺν

τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ ὧν γράφει. Καὶ οὐ μόνον προὔλαβεν ἡμᾶς, ἀλλὰ ζητεῖ οὐδὲν πλεον οὐδὲν ἐλαττον ἢ νὰ ἀποκλείσῃ ἡμῶν καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα πάσης ἀπαντήσεως. Διὰ τίνος μέσου; — Οὐχί, βεβαίως, διὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, διότι παρῆλθον εὐτυχῶς οἱ ἀπαισίας μνήμης χρόνοι ἐκεῖνοι, καθ' οὓς αὕτη ἐστῆκε καὶ ἔκαιεν ἄλλὰ διὰ τῆς «Ἀναπλάσεως»! Διατί; — Διότι αἱ ἀντιχριστιανικαὶ κατ' αὐτήν, (ἀντι νὰ γράφῃ ἀντιλατινικαί) διατριβαὶ ἡμῶν σκανδαλίζουσιν αὐτήν. Ἄποροῦμεν λέγει, πῶς ἢ διεύθυνσις τῆς «Ἀναπλάσεως» παραδέχεται νὰ δημοσιεύονται ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτῆς περιοδικῇ ἀντιχριστιανικῇ διατριβῇ! (1). Ἄλλ' ἢ ἀξιότιμος Διεύθυνσις τῆς «Ἀναπλάσεως», ὀρθόδοξος οὖσα, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ δέχεται πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ αὐτῆς περιοδικῇ ἔκθερα ὑποστηρίζοντα τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσκαλουμένη δέ, ὅπως πληρώσῃ τὴν ἀπορθόδοξον καὶ οὐχί λογικὴν ταύτην ἐπιθυμίαν τῆς «Ἀναπλάσεως», δικαιοῦται λογικῶς νὰ εἴπῃ αὐτῇ «Παῦσον σὺ πρῶτῃ διαδίδουσα καὶ ὑποστηρίζουσα τὴν διδασκαλίαν τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τότε θέλω ἀρνηθῆ κατὰ τὴν δημοσίευσιν ἔκθερον ὑποστηρίζοντων τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν.» Ἄλλ' οὐδέτερά αὐτῶν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι, οὕτω ποιούσα, ἀρνεῖται ἑαυτήν, ἀρνεῖται τὰς ἀρχὰς τῆς καὶ τὸν προορισμὸν τῆς. Καὶ λοιπὸν, τούτων οὕτως ἔχοντων, μὴ σκανδαλιζέσθω ἢ ἀξιότιμος «Ἀνατολή» ἀναγινώσκουσα τὰ ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» ἔκθερα ἡμῶν, ἀλλ' ἀνασκευάζετω αὐτά, εἰ δύναται, ἔσπερ καὶ ἡμεῖς οὐδαμῶς ταραχόμεθα ἀναγινώσκοντες τὰ ἔκθερα αὐτῆς, ἀλλ' ἀποκρούομεν αὐτά, ὡς ἀπαισιώσι πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν πάσῃ ἡρεμίᾳ ψυχῆς. Τέλος, εἰδοποιοῦμεν τὴν ἀξιότιμον «Ἀνατολὴν» Σύρου, ὅτι, ὅταν σὺν Θεῷ φθάσωμεν εἰς τὸ περὶ «Καθαρηθῶν πυρῶν» ἔκθερον ἡμῶν, θέλομεν δεῖξῃ αὐτῇ ἐν τίνι διδασκαλίᾳ ὑπάρχει ἢ ἁμαρτία, ἢ ἀποπλάνησις, καὶ τὸ χάος, ἐν τῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς εἰρησεύεται νὰ διατείνηται, ἢ ἐν τῇ τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ὡς τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ τὰ γεγονότα μαρτυροῦσιν. Ἡμεῖς χάριν εὐπρεπείας καὶ κοσμιότητος, ἣν ἀπαιτεῖ οὐ μόνον ἡ ἱερότης τοῦ θέματος, ἀλλὰ καὶ ἡ καλὴ ἀνταπόφῃ, ἀπέσχομεν τοιοῦτων κοσμητικῶν λέξεων.

† Ὁ ἀρχιεπίσκοπος πρῶτον Κεφαλληνίας

Συνοψιδων.

Ἡ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Μετὰ πάσης τῆς προσηκούσης ἐπισημότητος καὶ σεμνότητος ἐτελέσθη τῇ 10 Μαΐου ἢ ἐπέτειος εὐροτῆ τοῦ πατρὸς τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων. Συλλόγῳ, ἦτοι τοῦ Ἑλλ. φιλολογικοῦ Συλλόγου, παρήσαν δὲ κατ' αὐτὴν ἡ Α.Θ. Π. ὁ οἶκουμ. Πατριάρχης, αἱ Α. Α. Σ. Σ. οἱ μητροπολίται Ἡρακλείας κ. Γερμανός, Νικομηδείας κ. Φιλίππος Βρυέννιος, Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριος, καὶ ἄλλα διαπρέποντα μέλη τοῦ πατριάρχικου κλήρου, ἢ Α. Ε. ὁ πρεσβυτεὺς τῆς Ἑλλάδος κ. Μαυροκορδάτος μετὰ τοῦ προέδρου κ. Γιαννοπούλου καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων, ὁ κ. Πιπάρτ, διεργνηνὸς τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, ὁ κ. Ὁχάτης, ἐκπροσωπῶν τὸν ὑπουργὸν τῆς παιδείας, οἱ κ. κ. Γενηδουναῖος καὶ Ψυχάρης, μέλη τοῦ Α. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἀντιπρόσωποι διαφόρων σωματείων, ἀντιπρόσωποι τοῦ τύπου καὶ ἐπιλεκτοὶ πλήθος κυριῶν καὶ κυριῶν.

Μικρὸν μετὰ τὴν 2αν ὥραν μ. μ. ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Καλλιμάδης, κηρύξας τὴν ἐναρξιν τῆς ἐορτῆς, ἔδωκε τὸν λόγον τῷ Γραμματεῖ, ὅστις ἀνέγνω διαφόρους συγχαρητηρίους ἐπιστολάς, μεθ' ὧν ὁ κ. πρόεδρος ἐποίησεν τὴν ἐκθεσίαν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λήξαν συλλογικὸν ἔτος, ἢ ἢ ἀνάρωσις διήρκεσε περὶ τὴν μίαν καὶ ἐπέκεινα ὥραν. Ὁ πρόεδρος ἐξέφρασε πρῶτον τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἡθόλησε ν' ἀποδεχθῇ τὸ δῶρον ἐπιτίμου μέλους, ὅπερ παμφηφεί καὶ δι' ἀνευφημιῶν ἀπνευμηθῆ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου, εἶτα δὲ τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι ἔταρον ἐπιφανῆς ἐπίτιμον μέλος, ὁ γενορὸς Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε', ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν' ἐπίσης ἀνέφερε τὸν θάνατον ἑτέρου ἐπιτίμου μέλους, τοῦ ἀγνωστοπαιδικωτάτου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφέως Ἀλέξ. Παρναβῆ, ὡς καὶ ἄλλων ἐπιτίμων, ἀντεπιστελλόντων καὶ τακτικῶν μελῶν, ἐν οἷς ὁ σεβαστὸς Ἀλέξανδρος Πασπάτης, ὁ δὲ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογ. Συλλόγου πρόεδρος. Ὁ Σύλλογος ἐψηφίσαντο πρὸς τὰς ἄλλαις ἐνδείξεσι πένθους τὴν ἀνάγκη τῆς εἰκόνης τοῦ γρηγοῦ ἀγωνιστοῦ τῶν γραμμάτων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων, ὅπερ καὶ ἐγένετο, τῆς ἐπὶ τούτῳ δαπάνης καταβληθείσης ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καὶ φιλοπάτριδος κ. Α. Ταυβάρου. Εἶτα ὁ κ. πρόεδρος ἀνέφερε τὰ κατὰ τὰς ἐργασίας τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Συλλόγου, τῆς συντακτικῆς, τῆς ἀρχαιολογικῆς, τῆς φιλολογικῆς, τῆς ἐκπαιδευτικῆς καὶ τῶν ἄλλων, τὰ γενόμενα ἀναγνώσματα καὶ τὰς διαλέξεις, τὰς παρὰ διαφόρων φιλογενῶν καὶ φιλομουσῶν ἀνδρῶν γενόμενας τῷ Συλλόγῳ δωρεάς, ἐν αἷς τὴν πρῶτην κατέχευε θέσιν ἢ δωρεὰ ἀνα-

νήμου δεσποίνης, ἀποστείλας τῷ Συλλόγῳ 100 λίρ., ἢ τοῦ Χρηστάκη ἐφέντη, διαδέσαντος 100 ἐπίσης λίρ. πρὸς συλλογὴν τῶν ζώοντων μνημείων τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, ἢ τοῦ κ. Α. Ταυβάρου, ὅστις ἀπὸ δεκαετίας καταβάλλων τὴν ἐκτακτὴν συνδρομὴν αὐτοῦ ἐκ 10 λιρῶν, ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ προέδρου, ἐπυφημούμενος καὶ χειροκροτούμενος ἐκθύμως ἅπαντος τοῦ παρισταμένου πλήθους, δωρητῆς τοῦ Συλλόγου, καὶ ἄλλαι.

Μετ' εὐχαριστήσεως ἠκούσθη παρὰ τοῦ κ. προέδρου διὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξεδόθησαν οἱ τόμοι τοῦ περιοδικοῦ Κ', ΚΑ', καὶ ΚΒ', λήγοντος μέχρι τοῦ συλλογ. ἔτους 1890—91. Μετ' εὐχαριστήσεως ἐμάθωμεν ἐπίσης παρ' αὐτοῦ δι' ἀνύμων φροντίδων τοῦ βιβλιοφύλακος ἐπιτελείσθη καὶ ὁργανώθη ἡ βιβλιοθήκη, συνταγέμενος ἕνα καὶ ἀλφαριθμητικὸν καταλόγῳ πρὸς διευκόλυνσιν τῶν βουλομένων νὰ βοηθηθῶσιν ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ κ. πρόεδρος ἀνέφερεν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ προεδρίου ἐπίσκεψιν πρὸς τὸν φιλέλληνα ἡγεμονίδην πρίγκηπα τῆς Σαξωνίας-Μάινινγκεν Βερνάρδου καὶ τοὺς εὐμενεῖς καὶ εὐγενεῖς λόγους, οὓς ἀπαντῶν ἑλληνιστὶ ἐξέφρασε ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου καὶ περὶ τῶν σπουδαίων αὐτοῦ ἐργασιῶν. Πολλὰ δὲ καὶ ἀγαθὰ προοιωνισάμενος ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τοῦ συλλόγου, κατέστρεψε τὸν λόγον ἐν μέσῳ πλήρους ἐπιδοκιμασίας.

Εἶτα ὁ λόγος ἐδόθη τῷ νέῳ προέδρῳ τοῦ Συλλόγου κ. Α. Χρηστίδῃ, ἀναγνόντι καλλιτεχνικὸν μελέτην περὶ τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωσίᾳ. Ὁ ἐλλογίμος ἀσκληπιάδης φυσιολογικῶς τε καὶ κοινωνικῶς ἐποίησεν τὴν διάκρισιν τῶν προσόντων καὶ ἰδιοτήτων τῶν δύο φύλων καὶ ἐτόνισεν ἰδίᾳ, ὅτι ὁ κλήρος τῆς γυναικὸς ἐστὶν ὁ οἶκος καὶ ὅτι εἰς τὸν εὐγενῆ τοῦτον κλήρον θέου νὰ περιορισθῇ, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διατάραξις τῆς ἁρμονίας τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Τὸν λόγον αὐτοῦ ἐποίησε διὰ πολλῶν ἱστορικῶν παραδειγμάτων, διὰ παραθέσεων γραμῶν ἐκ διαφόρων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων συγγραφέων καὶ ἰδίᾳ τῶν Γάλλων Paul Janet, Martin καὶ Jules-Simon Ὁ λόγος τοῦ νέου προέδρου ἐχειροκροτήθη ζωηρῶς.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Π. κατέστρεψεν ἐν βραχείᾳ προσλαλῆ τὸν Σύλλογον διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπηύξατο δὲ καὶ προοιωνίσαντο τὰ βέλτεστα ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ κρατικοῦ ἄνακτος, ὑφ' ἣν ἐδημορῶσιν καὶ προάγονται τὸσαῦτα ἐκπολιτευτικὰ κέντρα.

Μετὰ τὸν Πατριάρχην ὁ κ. Πρόεδρος ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου τῇ Α. Θ. Π. τοῖς Σεβ. ἀρχιερεῶσι, τῷ Ἐξ. πρεσβυ-

τη της Ελλάδος, τῷ κ. Huart καὶ τῷ κ. Ο' Χάνη, οὗς καὶ παρακάλεσε νὰ διαβιβάσωσιν ὁ μὲν τῷ πρεσβευτῇ, ὁ δὲ τῷ ὑπουργῷ τῆς παιδείας τὴν μεγάλην εὐγνωμοσύνην τοῦ Σουλτάνου ἐπὶ ταῖς πρὸς αὐτὸν ἐνδείξει συμπαθείας καὶ ἐκτιμήσεως καὶ πᾶσι τοῖς παρισταμένοις, κυρίαις τε καὶ κυρίαις, μεθ' ἧς ἡ τελευταία ἔληξε τὴν 4 1/2 ὥραν.

(Ἰδὲ Νεολόγου Κ. πόλεως ἀριθ. 6888 καὶ 6888).

ΕΡΤΑ ΒΡΑΪΛΛΑ

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἀφίκετο ἐνταῦθα ἐκ Κερκύρας ὁ σεβαστὸς καὶ λόγιος Ἀρχιμανδρίτης κ. Γ. Ρεμανδᾶς, προσαναγνὰν τῇ Διευθύνσει τῆς «Ἀναπλάσεως» φιλοσοφικὰς καὶ θρησκευτικὰς τινὰς αὐτοῦ πραγματείας λίαν ἀξιολόγους, ἦτις λυπεῖται μὴ δυναμένη νὰ δημοσιεύσῃ ταύτας ἕνεκεν ἑλλείψεως χρόνου, καίπερ συντεταγμένας μετὰ ἐμβριθῆ μελέτην καὶ στοιχειομένης ἐπὶ βίβλων ἱστορικῶν (α').

(α) Σημ. Δ. Αὐτὰ πραγματεία αὐτὰ εἶνε αἱ ἐξῆς:

- 1) Διευθυντικὴ παρατήρησις περὶ τῆς σταυροειδοῦς κινήσεως τῶν τιμῶν δώρων, ὅτε ὁ λερεὺς λέγει «τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρωμεν κτλ.» Ὁ σ. ἀρχιμανδρίτης φρονεῖ ὅτι δὲν στηρίζεται ἐπὶ ἱστορικῆς τινος βίβλου οὐδὲ λόγον τινα ἔχει ἢ κινήσις αὕτη. Τοῦτο ἔξαιρει ἐκ τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν. Συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς τῇ γνώμῃ ταύτῃ.
- 2) Καθολικὴ θρησκευτικὴ ἔννοια τῶν νεοπροταφείων καὶ μυστηριώδους κατάστασις τῶν ἐπισκοπικῶν καὶ περὶ τοῦς τέφρους ἱσταμένων. Διὰ ταύτης ἀποδεικνύει ὁ ἀρχιμ. κ. Ρεμανδᾶς, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶνε καταστροφὴ καὶ τέλος τοῦ βίου, ἀλλὰ μετὰστασις εἰς ἕτερον ζῶην.
- καὶ 3) Λογικὴ παρατήρησις περὶ τινος χωρίου τοῦ ἔργου τοῦ Βράϊλα «Φιλοθέου καὶ Εὐγενίου Ἐπιστολαὶ» (μερ. 24 σελ. 122), ἐν ᾧ δέον νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις ἀρχὴ τῆς τελειότητος, ἦτις δὲν ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν τοῦ λόγου.

πει τὰς τοῦ ὀλισμοῦ θεωρίας καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Τὰ δ' ἀνεκδοκὰ αὐτοῦ ἔργα, περὶ ὧν ἐποιήσατο ἡμῖν λόγον ὁ σθηθεὶς σ. ἀρχιμανδρίτης, ἀποτελοῦσι τὸ βλῶν τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ συστήματος. Ταῦτα δ' εἰσὶν ἡ ψυχολογία, ἡ λογικὴ, ἡ φιλοσοφία τοῦ δικαίου, ἡ τοῦ ἠθικοῦ, ἡ καλολογία, ἡ θεοσοφία καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς ἱστορίας. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀειμνηστὸς Βράϊλας συνεδύαζε τὴν φιλοσοφίαν μετὰ τῆς θρησκείας, οὐδὲν δὲ τοιοῦτον φιλοσοφικὸν σύστημα ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἐκδοκόμενον, καθήκον ἐπιβάλλεται ἡμῖν νὰ συστήσωμεν τὴν ἐκδοσιν τοῦτου, ἦτις καθίσταται τόσῳ μᾶλλον ἀναπόφευκτος, καθ' ὅσον εὐρισκόμεθα ἐν αἵωνι, ἐν ᾧ ἡ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν πρόοδος βραίνει γοργῶ τῷ ποδί, ὁ δὲ ὀλισμὸς αἰρεῖ θρασείαν τὴν κεφαλὴν. Συνιστῶμεν λοιπὸν θερμοῶς τὴν ἐκδοσιν τῶν συγγραμμάτων τούτων, πάντων μὲν, ἰδίως δὲ τῆς ψυχολογίας, τῆς λογικῆς, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς καλολογίας, ἐφ' ὧν τὰ ἄλλα στηρίζονται.

Τὸ πολῦτιμον τοῦτο ἔθνικον ἔργον δύναται νὰ ἀναλάβῃ εἴτε ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, εἴτε ὁ πρὸς διὰδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Σύλλογος, εἴτε οἱ ἐν Αὐθίνῳ δημοεῖς, οἵτινες ἀείποτε τὸν φιλόσοπον παρ' αὐτοῖς ὡς τῆς Ελλάδος πρεσβευτὴν διατρέφοντα ἐπαξίως ἐτίμησαν, εἴτε, τέλος, πᾶς τις ὑπὸ ἀληθῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων ἐμπορευόμενος, ἔχων δὲ τὰ πρὸς τοῦτο μέγα καὶ κήριον σκοπὸν τὴν πνευματικὴν ἀφέλαιαν τοῦ ἔθνους προτιθέμενος.

Πάντα τὰ χειρόγραφα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν κληρονόμων αὐτοῦ κ. κ. Νικολάου Μάνση καὶ Νικολάου Βούλγαρη.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΑ

Τὰ κατὰ τὴν Πρωτανείαν Γεωργίου Μιστριώτου τακ. καθηγ. τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, πρωτανεὺσαντος κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1890—91. Ἐκτὸς τῆς ἀκριβοῦς ἐκδόσεως τῶν κατὰ τὸ ἔτος 90—91 πεπραγμένων καὶ τῶν ὁρθῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Μιστριώτου περὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἀνωτάτου τριμῆνου τῶν Μουσῶν, περιέχεται ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ ἐκτενεῖ λογοδοσίᾳ καὶ ὁ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ σπουδαῖος αὐτοῦ λόγος, ὃν ἀπήγγειλεν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 10 Μαρτίου 91 παραλαβῶσαν τὴν Πρωτανείαν. Ἡ ἐνθρονισθὶς τοῦ χακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροδολύμων κ. κ. Γεωργίου τοῦ ἀπὸ Ἀντιοχείας. — Ἱεροφ.

σαλῆμ 1892.—Τὸ φιλοκάλως ἐκδοθὲν τεύχος περιέχει πρῶτον τὰ ἱστορικὰ τῆς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλῆμ καὶ πάσης Παλαιστίνης ἀναρρήσεως τοῦ ἀπὸ ἐξατίας κυβερνῶντος τὴν τῶν Ἀντιοχείων ἀγιοτάτην ἐκκλησίαν Μακαριωτάτου Πατριάρχου Γερασίμου, —δεύτερον τὴν κανονικὴν παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχείας, —τρίτον τὴν προσφώνησιν Πατριάρχου, μητροπολίτου Πτολεμαίδας, — τέταρτον τὴν πρὸς ταύτην ἀπάντησιν τοῦ Πατριάρχου, —πέμπτον τὴν προσφώνησιν τοῦ ἀρχιμ. κ. Εὐθυμίου γενομένην ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, —ἕκτον τὸν ἐν τῷ ἰδίῳ παρ' ἐκφωνηθέντα λόγον τοῦ Πατριάρχου, — καὶ ἕβδομον τὸν λόγον τοῦ ἀρχιμ. Φωτίου κατὰ τὴν ἐνθρονισμῶν, ᾧ ἔπειτα τὸ εὐχαριστήριον προσφώνημα τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ αὐτοκρατορικοῦ βερατίου τῇ 24 Ἀπριλίου 1891.

Κωνσταντίνου Γ. Ζηδίου, καθηγητοῦ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, Σύμμικτα. —Ἐκτὸν τὸν τίτλον τοῦτον ἐξέδοτο ὁ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὰς ἐπιγραφὰς λίαν ἐντιβίης καθηγητῆς κ. Ζηδίου τομῆδιον ἐξ 101 σελ., εἰς 80ν, ἐν ᾧ μετὰ πολλῆς κριτικῆς ἐρεῦνης ἐξετάζει τῆς Πισλοποννήσου, ἰδίως τῆς Ἀκαρικῆς, ἐπιγραφὰς χριστιανικῶν χρόνων, Χρυσόβουλλα Μυστρά, τὰ τῆς πολιτορίας καὶ ἀλάσεως τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Βενετῶν καὶ τὰ τοῦ δυνάμει τοῦ Ναοῦ Καπνικαρέας—Καμουκαρέας. Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογρ. Παρῶ 1892.

Κεφαλληνία καὶ Ἰθάκη. — Γεωγραφικὴ μονογραφία, τ. β. ἀκριβῆς γενικὴ περιγραφὴ ἱστορικὴ, γεωγραφικὴ καὶ γεωλογικὴ, τῶν δύο τούτων νήσων συγγραφεὶσα μὲν γεωμανιστὴ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς γεωγραφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βοστανίας κ. Ἰωσήφ Πάρτε, μεταφρασθεῖσα δὲ λίαν ἐπιτυχῶς εἰς τὸ ἑλληνικὸν μετὰ πολλῶν προσθηκῶν καὶ σημειώσεων ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ βαρβακείου Ἀνκίου κ. Α. Παπανδρέου, Κεφαλλήνος Σελ. 276 Τυπογρ. Ἀλεξ. Παπαγεωργίου 1892.—Ἐν τοιοῦτων μερικῶν λεπτομερῶν περιγραφῶν καὶ ἐξιστορήσεων δύναται βαθμηδὸν νὰ καταρτισθῇ πλήρης καὶ ἀκριβῆς γεωγραφία τῆς ἁγίας Ελλάδος, ἥς στεροῦμεθα. Διὰ τοῦτο σονιστῶμεν ὡς πάσης ὑποστηρίξεως ὑπὸ τῶν Κεφαλλήμων ἰδίως ἔχων τὸ κάλλιστον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Παπανδρέου, ὑπερ, ἐπὶ καλοῦ χάρτου τετυπωμένον, εἶνε ἅμα κεκοσμημένον μεθ' ἑνὸς μεγάλου χάρτου, δύο διαγραμμάτων, ἐνὸς λιθ. πίνακος καὶ τσεσάρων σχεδιογραφημάτων ἐν τῷ καμμένῳ. Τιμᾶται δρ. μὲν 5 ἐν τῷ ἴσῳ, καταβαλλομένης εἰς χρυσ. διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἀντι-

τυπα εὐρίσκονται καὶ ἐν τῷ γραφεῖν τῆς «Ἀναπλάσεως».

Κωνστ. Α. Διαλκοῦ. Τὰ χρυσὰ ἔπη τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας. —Ἐν κομψῷ τεύχει ἐξέδοτο ὁ κ. Κ. Διαλκοῦς, διευθ. ἰδιωτ. ἐκπαιδευτηρίου, καὶ εἰς τῶν καλῶν συνεργατῶν τῆς «Ἀναπλάσεως» ἑκατὸν ποιήματα, λίαν κατάλληλα εἰς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν, ὧν αἱ ὑποθέσεις εἶνε εἰλημμένα ἐκ τοῦ κύκλου τῆς παιδικῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐνεργείας, δι' ἧς καὶ καθίστανται εὐληπτα καὶ εὐνημόμενα. Περιέχει αὐτὸ τὸ κείμενον τῶν χρυσῶν ἔπων τοῦ Πυθαγόρου. Διὰ τῶν ἁσμάτων τούτων διδάσκονται πρακτικῶς εἰς τοὺς μικροὺς μαθητὰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὴν πατρίδα, πρὸς τοὺς συμμαθητὰς, ἢ καλῇ συμπεριφορᾷ, ὁ τρόπος τοῦ καλῶς ζῆν καὶ φέρεσθαι. Συνιστῶμεν ταῖς οἰκογενεαῖς τὸ ἀξιόλογον καὶ διδασκτικὸν τοῦτο βιβλίον, τιμῶμενον δραχμῆς διὰ τὸ ἴσῳτερ., καταβαλλομένης εἰς χρυσόν διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἀντίτυπα εὐρίσκονται καὶ ἐν τῷ γραφεῖν τῆς «Ἀναπλάσεως».

Λόρδου Βύρωνος, Οὐρανός καὶ Γῆ, δράμα. Ἐν Ἀθήναις τυπογρ. ὁ «Κόσμος» 1882. Τὸ θρησκευτικὸν καὶ διδασκικὸν τοῦτο τοῦ μεγάλου ποιητοῦ καὶ φιλέλληνος Βύρωνος δράμα μεταφράσθη μετὰ πολλῆς ἀκριβείας εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν ἑλλογίμων νέων κ. κ. Γεωρ. Σ. Δρακάτου καὶ Γεωρ. Ν. Καροτζᾶ, ἀφισποῦται δὲ τῷ διευθυντῇ τῆς «Ἀναπλάσεως», ὅστις χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ. Τιμᾶται δραχμῆς.

Ἱστορία τοῦ 19. αἰῶνος μετ' εἰκότων ὑπὸ Παύλου Καρολίδου. — Τόμος Α'. 1814—1830. Ἐξεδόθη καὶ τὸ δωδέκατον φυλλάδιον τῆς ἀξιολόγου ταύτης ἱστορίας.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οἱ κ. συνδρομηταὶ οἱ λαμβάνοντες τὸ φύλλον κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ γραφεῖν τοῦ Περιόδικου, μὴ ὑπαρχόντων ἀνταποκριτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς διατρέβουσι, καὶ μὴ ἀποτίσαντες εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν αὐτῶν τοῦ ἡδὴ λήξαντος ἔτους, καίτοι δι' ἐπιστολῶν τῆς διευθύνσεως παρεκλήθησαν πρὸς τοῦτο, οὐκ ἤττον καὶ αὐθις παρακαλοῦνται θερμοῶς νὰ ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, διότι εἶνε ἕδικον νὰ ὑποβαλλόμεθα μάτην εἰς δαπάνας. Δηλοῦμεν δὲ, ὅτι θὰ ἀναμείνωμεν ἐπ' ὀλίγας ἐτι ἡμέρας τὴν εἰσπραξίν τῶν καθυστερουμένων, ὅτε θὰ ἐνεργήσωμεν τὰ δέοντα,

διακρίπτοντες τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου εἰς τοὺς δυστροποῦντας συνδρομητὰς τοῦ Περιοδικοῦ.

Οἱ κ. κ. ἀναποκρίται τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν παρακαλοῦνται θερμῶς νὰ εἰσπράξωσι τὰς καθυστέρουμένους συνδρομὰς τοῦ ἤδη λήξαντος καὶ τοῦ ἀρχαιμένου ἔτους, ἕκαστος δὲ ἀποστείλωσιν ἡμῖν καὶ τὰ στελέχη τῶν προσηρῶν ἀποδείξεων, ἵνα ἐκκαθαρίσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς αὐτῶν. Δέον νὰ σημειώσωσιν εὐαναγνώστως τὰ ὄνόματα τῶν τε πληρωσάντων καὶ τῶν μὴ θελούντων νὰ ἀποτίσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν διὰ τὰ περαινέρω.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Ταμείου.)

ΔΕΛΤΙΑ

Προσεχῶς ἐκδίδεται

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΕΙΚΟΝΑ

ΤΩΝ ΔΙΑΦΕΡΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΤΩΝ ΝΑΩΝ, ΙΕΡΩΝ ΑΜΦΙΩΝ

ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΣΚΕΥΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΕΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ι. Ε. ΜΕΣΣΟΛΩΡΑ

φύλ. τυπογρ. 18. Τιμάται δρ. 5.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καλέμας, κ. Π. Σαρ. δρ. 50 ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν ἐπὶ φροντίδι. — Ἀλεξάνδρειαν, κ. Α. Σύν. δρ. 2 ἐλήφθ. Φροντίσατε περὶ ἐκκαθαρίσεως λογιῶν. — Ἰωάννινα, κ. Σ. Κοντ. Ἐπιστολὴ μετὰ ἐπιταγῆς 7 ναπολ. ἐλήφθ. Εὐχαριστοῦμεν. Ἐνεγράψαμεν νέον συνδρομ. Καθέκαστα ταχυδρ. Ἰπὸχρεοὶ δι' ἐνεργείας καὶ δραστηριότητά Σας. — Φιλίππουπολιν, σ. κ. Ακ. Ἐπιταγὴ φρ. 50 ἐλήφθ. Παρακαλοῦμεν κ. Ἐν. νὰ ἀπαντήσῃ, οὐκ ἐπράξατε ἰκανά. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀποδείξεις εὐρίσκατε ἐντὸς φύλλου. — Νεάπολιν σ. ἀρχ. κ. Περ. Ἐπιστολὴ ἐλήφθ μετὰ φρ. 80. Εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς καὶ συνδρομητὰς. — Μήλον σ. οἶκον. κ. Ἀνδ. Κολ. συνδρ. τοῦ 91 ἐλήφθ. Εὐχαριστοῦμεν. Φροντίσατε περὶ ἐγγραφ. συνδρομητῶν. Ἀποστέλλομεν ἀγγελίαν. — Σουέ, Σ. Δ. Ἄντ. συνδρ. ἐλήφθ. Εὐχαριστοῦμεν. Παρακαλοῦμεν νὰ φροντίσῃτε περὶ ἐγγραφῆς συνδρομητῶν. Ἀποστέλλομεν ἀγγελίαν. — Μεσσήνην, κ. Γ. Σπηλ. συνδρ. ἐλήφθ. Εὐχαριστοῦμεν. — Λάκρην Λυκίας, κ. Μ. Ι. Μουσ. Βιβλία ἐτοιμα. Παρακλήσαμεν Εὐρυμένη νὰ παραλάβῃ ταῦτα. Δὲν ἦλθεν εἰσέτι. Ἄν βραδύνη, θὰ τὰ ἀποστείλωμεν ταχυδρ. Παραγγέλαι Σας ἐκτελεσθήσονται. — Ἀγγιολον, Δ. Ε. Μ. Ἐπιστολὴ ἐλήφθ. Εἰσέτι χρήματα δὲν ἐλάβομεν. Φροντίσατε παρακαλοῦμεν περὶ τούτου. — Σπέτσας, Γ. Γιαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Χάλκην Κων. πόλεως, Σπ. Γρ. Ἐνεγράψαμεν ἱερ. κ. Νικηφόρον. Φύλλα ἀπεστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Ι. Μ. Γούνι, σ. κ. Θ. Στεργ. Βιβλίον σταλήσεται ἅμα ἐπιτερίψατε εἰς Γούνι. Πρόθυμος πάντοτε. — Σμύρνην, κ. Ι. Κ.

φροντίσατε περὶ ἀποστολῆς συνδρομῶν. Καιρὸς παρήλθε. — Κόρινθον, Κ. Μπέτ. Ἐπιστολὴ ἐλήφθ. Ἐνεγρ. συνδρ. Εὐχαριστοῦμεν. Λυπούμεθα διὰ μετάθεσιν. — Κωνσταντινούπολιν κ. Χρ. Ι. Νομ. Ἐναμένομεν εὐχαρίστως διατριβήν. — Σάμιον κ. Φ. Παμ. φρ. χρ. 70 καὶ 60)00 ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Πάντα ἐν τάξει καὶ ἀκριβεῖα. Περὶ γραφομένων εὐχαρίστως φροντιζομεν. — Κωνσταντινούπολιν, κ. Γ. Καψ. φρ. χρ. 200 ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Παραγγέλαι ἐκτελέσαμεν. Πάντοτε πρόθυμοι. Φωτογραφίαι στέλλονται. Ἐναμένομεν εἰσπράξεις πωλήσεως σωματίων. — Κερκυραν, κ. Ν. Ἰωαν. δρ. 164 καὶ 60)00 ἐλήφθησαν μετὰ καταλόγου ἱερῶν. Φύλλα τινὰ ἀποστέλλομεν πρὸς δοκιμήν. Ἀνάγκη νὰ ἴδῃτε αὐτοὺς προσωπικῶς. — Γαϊγάνιον, Πανος. Ἄρ. κ. Σωφ. φρ. χρ. 140 ἐλήφθησαν. Πάντα ἐν τάξει. Εὐχαριστοῦμεν ἀπέρας. — Βατούμ, κ. Χ. Δημ. φρ. χρ. 84 καὶ 80)00 ἐλήφθησαν. Ἀκριβὴς ὁ λογισμός. Εὐχαριστοῦμεν διὰ πολλὰς φροντίδας. — Μοσχονήσια, κ. Κατζῆ Α. φρ. χρ. 50 ἐλήφθησαν δι' ἀτιπρώπου, πρὸς ἔν εἴκομεν τὰ δόντα. Εὐχαριστοῦμεν. — Κωνσταντινούπολιν, κ. Ἀλ. Καλλιφ. Ἀποστέλλονται εὐχαρίστως 5 φύλ. ἔτι τῷ Σ. Μητρ. Ἰω. Εὐχαριστοῦμεν διὰ φροντίδα Σας. — Ἀμισόν, σ. Μητρ. κ. Ἀνθ. Κατάλογος Μητροπολιτῶν Ἀθηνῶν ἐλήφθ. Εὐχαρίστως θὰ δημοσιευθῇ. Κάλλιστος καὶ χρησιμώτατος πίναξ. — Κάϊρον, κ. Π. Λογ. Κ. Δ. ἐστάλη ἐπὶ συστάσει. — Δαρδανέλλια κ. Δημ. Ἄντ. δρ. 10 ἐλήφθησαν. Ἀποδείξεις σταλήσονται. — Θεσσαλονίκην, ἔξοχ. κ. Γ. Δ. Ἀνταπόκρισις ἐδόθη βιβλ. Χρ. Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ὑμῶν. Κάϊρον κ. Ι. Ζαμ. Συνεμορφώθημεν. Ἐλλείψ. ἀριθ. στέλλονται. — Θεσσαλονίκην, κ. κ. Ν. Χρυσ. Ἐκκετὸν φύλ. ἐστάλησαν. Ἐρωτήσατε ταχυδρ. Ἐναμένομεν ἀποτελέσματα ἐνεργείας σας. — Πύργον, κ. Α. Ἄθ. δικηγ. Γράψατέ μοι ποῦ θὰ μεταβῆτε. Θέλω νὰ σὰς ἀπαντήσω. Θεσσαλονίκην σ. μητρ. κ. Σωφ. Συνεμορφώθημεν. Εὐγνωμονοῦμεν. Ἐναμένομεν αἰσά ἀποτελέσματα. — Κωνσταντινούπολιν κ. ἀδελφ. Δεσ. Καὶ ἡμεῖς ἐλάβομεν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ χρήματα οὐκ ἔχ. Ἄγγ. — Ἀνδρονίκιον, σ. κ. Ἰακ. Κυρ. καὶ Μιχ. Γεωρ. Ἐπιστολαὶ ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Κυριάκιον σ. οἶκ. κ. Ι. Σκ. Ἐναμένομεν ὑμᾶς. — Μόναχον σ. ἀρχ. κ. Μελ. Ἐπὶ πᾶσι χαίρομεν καὶ συγχάρομεν. Διόθυσις ἐλήφθ. — Ἄγιον Ὅρος, σ. ἱερ. κ. Χρ. Α. χρήματα ἐδόθησαν Ἄστερ. Γράφετε ἐλευθέρως. Παραγγέλαι ἐκτελοῦνται. Ἐπιγραφὴ διορθώθη. Ἐναμένομεν εἰδήσεις σας. — Μιτωλήνην κ. Σημ. Ἐναμένομεν λεπτομερείας. Εἶνε ἐνάγκη μεγίστη. — Ρωσία. Κίεβον. ἔλ. κ. Ἀλ. Διαμ. ἄξιόλογος διατριβὴ ἐδημοσιεύθη. Ἐναμένομεν καὶ ἑτέραν. — Ἱερουσαλήμ, κ. Στ. Νικ. Καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν πολὺ δι' ἔλας τὰς πολλὰς καὶ καλὰς φροντίδας Σας. — Τριέστην, κ. Θωρ. Κουτ. Πολλὸ ἀπόχρεος διὰ πληροφορίας καὶ ἀκριβῆ ἀνταπόκρισιν. Μόνον φρ. 10 ἐλήφθ. Ἐναμένομεν λοιπὰ συνδρομὰς.

Τύποις Ἀ. Κολλαρόκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου. — Κάτωθεν τοῦ Δημαρχείου —